

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Kunst en Techniek
voltijd

Saxion

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Kunst en Techniek
voltijd

Saxion

CROHO nr. 34713

Hobéon Certificering

Datum

14 december 2012

Auditteam

W.L.M. Blomen, voorzitter

Dr. A. Nigten

J.P. Jansen Klomp

D. van der Laan

Secretaris

H.R. van der Made

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
4.1.	Beoogde eindkwalificaties	9
4.2.	Onderwijsleeromgeving	13
4.3.	Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	24
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	31
6.	AANBEVELINGEN	33
BIJLAGE I	Scoretabel	35
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	37
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	39
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	41
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	45
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	46

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Saxion Hogeschool
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Kunst en Techniek
registratienummer croho	34713
domein/sector croho	Techniek
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	HBO
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	Bachelor
graad en titel	Graad: Bachelor of Art and Technology Titel: Ingenieur
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	Art and Technology (studieroute) Game Creation & Producing (studieroute) Concept & Product Development (studieroute) Short Degree Art and Technology
onderwijsvorm(en) ¹	Competentiegericht onderwijs
locatie(s)	Enschede
variant(en)	Voltijd
relevante lectoraten	Lectoraat Media & Technology Design
datum audit / opleidingsbeoordeling	18-09-2012

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2006	2007	2008	2009	2010	2011
▪ voltijd (A) ²	20%	21%	13%	12%	33%	n.n.b.
▪ deeltijd (A)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
▪ duaal (A)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
uit de bachelor				2005	2006	2007
▪ voltijd (B) ³				49	64	61
▪ deeltijd (B)				n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
▪ duaal (B)				n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

rendement (percentage) ⁴				
	2007	2008	2009	2010
▪ voltijd	38%	50%	39%	42%
▪ deeltijd	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
▪ duaal	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

docentkwaliteit (aantal) ⁵			
	hbo	PhD	master
▪ voltijd	53%	4%	40%
▪ deeltijd	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
▪ duaal	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

docent-student ratio ⁶	
▪ voltijd	1 : 30 (45 docenten / 25,7fte)
▪ deeltijd	n.v.t.
▪ duaal	n.v.t.

contacturen (aantal) ⁷				
	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd	17,25	15	n.v.t.	n.v.t.
▪ deeltijd	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
▪ duaal	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

² (A) Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ (B) Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een master en het aandeel docenten met een PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding Kunst en Techniek (hierna: KnT) is één van de twee opleidingen in Nederland op dit terrein. Naast Saxion Hogeschool heeft de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht een soortgelijke opleiding. Zij leiden studenten in vier jaar op tot een Bachelor of 'Art & Technology'. De afgestudeerden van de KnT-opleiding van Saxion Hogeschool zijn generalisten, die worden ingezet voor brugfuncties tussen verschillende disciplines, tegenover de meer specialistisch opgeleide alumni van de HKU. Saxion Hogeschool biedt de opleiding uitsluitend aan in de voltijdvariant.

Centraal binnen de opleiding staan: toegepaste kunst, toegepaste technologie en toegepaste menswetenschappen; een fraai voorbeeld van een snijvlakopleiding waar studenten studieonderdelen volgen afkomstig uit uiteenlopende disciplines. Het is overigens een kenmerk van de academie binnen Saxion Hogeschool waartoe deze opleiding behoort, om snijvlakopleidingen aan te bieden op de terreinen techniek, ict en communicatie. Verhelderend in dit verband is tevens dat de academie op 'metaniveau' haar doelstelling als volgt formuleert: 'Het tot stand brengen van een symbiose tussen creatieve design processen en technische ontwerpprocessen ten behoeve van innovatie' om te vervolgen met 'Dit vergt een uitdagende, onderzoekende, ondernemende en internationaal gerichte leer-/werkomgeving'.

Hierna volgen, samengevat, de bevindingen en het oordeel van het auditteam dat de opleiding KnT heeft beoordeeld op 18 september 2012. Daarbij zijn gesprekken gevoerd met het management, docenten, lector, studenten, examen- en toetscommissie, werkvelddeskundigen en alumni. Een meer gedetailleerde uitwerking van het auditprogramma is opgenomen in de bijlagen.

Algemene conclusie:

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties: voldoende

De opleiding beoogt afgestudeerden te leveren die in staat zijn tot het ontwerpen en ontwikkelen van en adviseren over creatieve of technologische oplossingen en/of concepten. De opleiding komt voort uit een toenemende werkveldbehoefte aan *technisch deskundige ontwikkelaars* die tevens *conceptueel kunnen denken*. Beroepsdomeinen zijn: advertising, broadcast, edutainment en web.

De opleiding hanteert daartoe een set van 17 eindkwalificaties, geformuleerd in termen van competenties, die zij samen met de collega-opleiding van de HKU heeft opgesteld. Ze zijn onderverdeeld in vier categorieën: (i) sturende competenties, (ii) reflectieve competenties, (iii) ontwerpcompetenties (iv) collegiale competenties en dateren uit 2001.

De beoogde eindkwalificaties vindt het auditteam wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie aan de maat; het baseert zich daarbij op de volgende bevindingen:

- de eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij het landelijke beroeps- en competentieprofiel;
- de eindkwalificaties zijn gedefinieerd op een wijze dat zij het hbo-bachelorniveau, zoals aangegeven door de Dublin Descriptoren, indiceren;
- de doelstellingen van de opleiding hebben een duidelijke beroepsgerichtheid en hebben een reikwijdte waar de arbeidsmarkt om vraagt;
- de opleiding onderscheidt verschillende beroepsrollen, met daarin opleidings specifieke en generieke hbo-competenties verwerkt;
- de onderzoekscomponent is voldoende in de eindkwalificaties verankerd;
- De doelstellingen met betrekking tot het internationale kennisdomein zijn over het geheel genomen bescheiden. Hier kan het ambitieniveau hoger, vindt het auditteam.

Het feit dat het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel uit 2001 dateert, contrasteert volgens het panel met de dynamiek van het werkveld, dat immers het adagium 'Nu is geschiedenis' voorstaat. Het panel vindt dan ook dat het landelijke competentieprofiel opnieuw tegen het licht gehouden zou moeten worden, mede omdat de opleiding ook zelf aangeeft te willen vernieuwen en dit ook feitelijk praktiseert, ondermeer door het profiel concreter te vertalen naar zogenaamde kritische beroepssituaties. De internationale en de ondernemende dimensie zouden dan in een geactualiseerd landelijke profiel sterker verankerd kunnen worden.

Het werkveld is actief betrokken bij het verder ontwikkelen van de opleiding, in het bijzonder het aanpassen van het opleidingsprogramma aan de eisen die het beroepenveld aan de afgestudeerden stelt. Daartoe controleert de opleiding stelselmatig de relevantie en actualiteit van haar eindkwalificaties met het werkveld, waarmee de opleiding, naar het oordeel van het panel, aangeeft dat zij zich ervan bewust is dat het vakgebied KnT voortdurend in beweging is en regelmatig bijstelling behoeft. Uit de gesprekken die het panel met verschillende opleidingsvertegenwoordigers heeft gevoerd, blijkt dan ook dat de opleiding zicht heeft op de ontwikkelingen binnen het eigen (Nederlandse) beroepenveld. Ook de studenten en alumni zijn tevreden over de vakinhoudelijke component van de opleiding.

Gelet op, enerzijds, (i) de goede concretisering van de competenties naar inhoud en niveau, (ii) de aansluiting van de opleiding bij de eisen van het beroepenveld, (iii) het feit dat docenten en management de vakinhoudelijke component van het KnT curriculum regelmatig tegen het licht houden, maar, anderzijds, (iv) een actualiseringsslag van het landelijke beroepsprofiel met name voor wat betreft internationalisering en ondernemerschap/ondernemende houding noodzakelijk is, komt het auditteam bij Standaard 1 tot het oordeel 'voldoende'.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving: voldoende

Zowel het curriculum, de docenten als de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het naar het oordeel van het auditteam voor studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren. De volgende bevindingen liggen aan dit oordeel ten grondslag:

- De onderwijsvisie zoals de opleiding deze formuleert én uitdraagt is terug te vinden in de didactische werkvormen;
- Het KnT-curriculum geeft wat inhoud, breedte en diepgang betreft voldoende uitwerking aan de eindkwalificaties. Binnen het curriculum is sprake van een structuur waar zowel de kennis- als de vaardighedencomponent zijn uitgewerkt en waarin een regelmatige wisselwerking tussen de theorie- en de praktijkcomponent plaatsvindt. De aanwezigheid van de juiste kennis en vaardigheden is naar de mening van het werkveld bij afgestudeerden van de opleiding aanwezig. Ook de alumni van de opleiding bevestigen dit beeld;
- De internationale component wordt in het programma weinig geëxpliciteerd. Meer aanmoediging van studenten om in het buitenland stage te lopen is gewenst. De recente aanstelling van een coördinator internationalisering kan, volgens het panel, een goede aanzet zijn om de oriëntatie op internationalisering binnen de opleiding te versterken;
- Ondernemerschap/ondernemende houding krijgt nog beperkt vorm in het programma, in de eindfase kan de student afstuderen op het opzetten van een eigen onderneming, maar daarbij verdient het bieden van openingen naar relevante netwerken, met name volgens de alumni, meer aandacht;
- De samenhang in het programma is al langere tijd onderwerp van studie binnen de opleiding. Ter versterking is ondermeer voor de introductie van een zogenaamde 'dakpanstructuur' gekozen (zie ook 4.2), die wel door studenten wordt gewaardeerd, maar nog niet altijd doorgrond, en daardoor nog niet het volledige antwoord op de door studenten gemiste samenhang lijkt te zijn. Fundamenteler in dezen lijkt een te creëren verbinding tussen de 'onderbouw' (jaar 1 en 2) en de 'bovenbouw' (jaar 3 en 4) van het programma, waaraan de opleiding ten tijde van de audit met volle overtuiging werkt. Ook is sprake van de versterking de onderzoekscomponent in de eerste twee jaren, zodat een

doorlopende leerlijn onderzoek ontstaat. Deze programmatische verbeteringen worden door de studenten gesignaleerd;

- Studenten zijn positief over de begeleiding, met name in de onderbouw. Op dit punt is sprake van een duidelijke cesuur tussen eerste en tweede fase van de opleiding. Het management is zich hiervan bewust en heeft plannen ontwikkeld voor een meer thematische aanpak van SLB en een sterkere rolbeschrijving van de SLB'er, onder andere ook om meer cohesie tussen onder- en bovenbouw van het programma te bewerkstelligen;
- De communicatie van de opleiding met haar studenten over programmatische en structurele wijzigingen lijkt nog onvoldoende ingebed en verdient de aandacht, ondermeer ook in met ICT-ondersteuning;
- Voor de verbetering van de Nederlandse en Engelse taalbeheersing van studenten heeft de opleiding een Plan van Aanpak opgesteld, dat de beoogde verhoging van het niveau tot stand kan brengen;
- Het docentenkorps is op sterkte en de docenten zijn vakinhoudelijk en didactisch in voldoende mate toegerust voor hun taak. Het streven om het aantal masteropgeleide docenten binnen een jaar te verhogen van 43 naar 70% vindt het panel weliswaar van ambitie getuigen, maar dient verstandiger te worden gefaseerd;
- De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn 'state-of-the-art' en derhalve van een uitstekend niveau.

Samenvattend stelt het auditteam vast dat de opleiding:

- (i) een adequaat opleidingsprogramma biedt, dat studenten in staat stelt de noodzakelijke kwalificaties te bereiken, maar dat nog wel qua samenhang tussen onder- en bovenbouw verder versterkt dient te worden; dit geldt evenzeer voor de doorlopende leerlijn onderzoek en een explicietere oriëntatie op het internationale beroepenveld;
- (ii) goed zicht heeft op de aanpassingen die binnen het programma moeten worden doorgevoerd, waarvan een verbeterde communicatie naar studenten wel eens de sleutel naar hogere waarderingscores zou kunnen inluiden;
- (iii) over een docentenkorps beschikt dat wat kennis en vaardigheden betreft voldoende is toegerust voor het verzorgen van het benodigde onderwijs;
- (iv) beschikt over een goed geoutilleerde mediatheek alsook over uitstekende opleidingsspecifieke (technische) faciliteiten.

Het auditteam komt bij Standaard 2 op grond hiervan tot het oordeel 'voldoende'.

Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties: voldoende

Het auditteam heeft met betrekking tot de criteria bij deze standaard vastgesteld dat de opleiding KnT beschikt over een goed werkend systeem van toetsen en beoordelen: het leer- en toetsplan toont gedegen, er is sprake van een goede variatie in toetsvormen, die aansluiten op de didactische werkvormen. De opleiding hanteert bij de beoordeling van studentproducten duidelijke criteria, die ook bij de studenten bekend zijn. Kennis en vaardigheden toetst de opleiding op een uitgebalanceerde wijze. De kwaliteit van de toetsing heeft de voortdurende aandacht van de opleiding en de potentiële verbetermogelijkheden in het systeem van toetsen en beoordelen heeft zij goed in het vizier.

De opleiding heeft in haar documentatie de rol van de examencommissie recentelijk in lijn gebracht met de eisen die de vernieuwde WHW stelt. De commissieleden zijn zich bewust van hun positie, die gelet op de notulen van hun vergaderingen en het jaarverslag, nog steviger mag worden aangezet in de richting van de 'waakhond van het eindniveau'. De vorming van een eigenstandig oordeel over het door de opleiding gerealiseerde afstudeerniveau is daartoe voorwaardelijk. De eerste stappen, met name aangereikt door de toetscommissie, zijn gezet; verdere systematisering en consolidering moeten nu volgen.

Het auditteam had aanvankelijk enige twijfel bij het niveau van de voorafgaand aan de audit beoordeelde eindwerken van de studenten, maar is er tijdens de audit – bij bestudering van een aanvullende selectie van dossiers met recent opgeleverde eindwerkstukken en bijbehorende beoordelingen – unaniem van overtuigd geraakt dat de studenten van de opleiding het beoogde eindniveau ook daadwerkelijk realiseren. Wel dient de opleiding meer oog te hebben voor het beoogde innovatieve karakter van de werkstukken en het aspect van 'forward thinking' bij de studenten.

Overwegende dat (i) het systeem van toetsen en beoordelen voldoende garanties voor validiteit en betrouwbaarheid biedt, (ii) de examencommissie qua samenstelling en 'mindset' voldoet aan de eisen, maar nog wel verder in haar nieuwe positie moet groeien en dat (iii) de opleiding met de getoonde eindwerkstukken, met name ten aanzien van de meer recentere, aantoon haar eindkwalificaties te realiseren, zij het dat de opleiding nog meer aandacht kan schenken aan de door haar beoogde innovatieve component, geeft het auditteam de opleiding op Standaard 3 het oordeel 'voldoende'.

Algemene conclusie: voldoende

Het auditteam komt tot de slotconclusie dat de voltijdse opleiding Kunst en Techniek van Saxion Hogeschool er in voldoende mate in slaagt een programma te bieden dat voldoet aan de wensen van haar werkveld en studenten. Uit de gesprekken tijdens de audit is het beeld ontstaan van een interessante en dynamische opleiding die goed in beeld heeft op welke punten zij zich kan en moet verbeteren, en dit ook doet. Het auditteam is van oordeel dat er sprake is van een opleiding die geheel voldoet aan het hbo-bachelorniveau. Met de waardering 'voldoende' op ieder van de drie standaarden, en met in achtneming van de beslisregels die de NVAO in dezen heeft opgesteld, beoordeelt het panel de opleiding als geheel met een 'voldoende'.

Den Haag, 14 december 2012.

W.L.M. Blomen,
voorzitter

H.R. van der Made,
secretaris

3. INLEIDING

De opleiding KnT van Saxion Hogeschool maakt deel uit van de Academie voor Creatieve Technologie en is gevestigd in Enschede. De opleiding kent een aantal afstudeerrichtingen of studieroutes in de terminologie van de opleiding. Dit zijn: Art and Technology, Concept & Product Development, Game Creation & Producing en de *short degree* Art and Technology. De Engelstalige studieroute Game Creation & Producing biedt de opleiding aan vanaf september 2011. Voor de studieroute Concept and Product Development geldt dat de instroom inmiddels beëindigd is.

De afgestudeerde KnT'er houdt zich bezig met het ontwerpen en ontwikkelen van en advisering over creatieve en technologische oplossingen en/of concepten. Na hun afstuderen komen studenten terecht bij een breed scala aan organisaties waaronder reclamebureaus en bedrijven in de game industrie of binnen de televisiewereld en internet. Centraal in de werkzaamheden van de KnT'er staat het bevragen van klanten over zijn wensen en het omzetten van deze vraag in een advies en ontwerp, en eventueel het realiseren van de oplossing. Zoals de opleiding het zelf formuleert: 'De focus van de werkzaamheden ligt op het domeinoverschrijdend ontwikkelen en implementeren van concepten met behulp van media'. De technisch inhoudelijke verbeteringen van de afgelopen jaren hebben ertoe bijgedragen dat er in het KnT-curriculum meer ruimte is ontstaan voor de integratie van hard- en software in interactieve installaties. Het mag duidelijk zijn dat creativiteit binnen deze opleiding een centraal thema is.

Kenmerkend voor de beroepsgroep is dat, zoals de opleiding het zelf formuleert, zij nog steeds de behoefte creëert van het eigen werkveld. De opleiding wijst er op dat de laatste jaren veel nieuwe beroepen zijn ontstaan binnen het werkveld waarvoor zij opleidt. Dit is één van de redenen waarom KnT in 2011-2012 gestart is met de studieroute Game Creation and Producing. Vanuit eenzelfde overweging is een aantal jaren geleden de studieroute Concept & Product development gestart. Eerstgenoemde studieroute richt zich op het ontwikkelen van simulaties en *serious games* als de tegemoetkoming aan de vraag vanuit het werkveld naar afgestudeerden op het terrein van de inzet van games als middel om potentiële klanten te bereiken.

Vorige accreditatie

De opleiding is in 2007 geaccrediteerd naar aanleiding van een audit in 2006. Het NVAO-besluit van 25 april 2007 onderbouwde het positieve oordeel over de opleiding op hoofdlijnen als volgt:

- Ten tijde van de audit bestond wel een landelijk KnT-profiel maar nog geen beschrijving van de 'Bachelor of Art & Technology'. Later zijn de 17 competenties van KnT ook gebruikt voor de beschrijving van de BAT. In overleg met de KnT-opleiding in Utrecht is toen een set uitgewerkt van 17 competenties, die later ook is gebruikt voor de profielbeschrijving van de BAT. Deze waren 'bewust' globaal gehouden om tegemoet te komen aan de dynamiek van het werkveld. De opleiding beschikte over een relevante werkveldvertegenwoordiging.
- De relatie tussen de competenties, de leerdoelen en prestatie-indicatoren was voor iedere module inzichtelijk gemaakt. De opleiding borgde het minimumniveau en droeg er zorg voor dat alle 17 competenties in de leerinhoud van elke studenten aan bod kwam.
- De opleiding werkte regelmatig met gastdocenten; eigen docenten werkten deels nog in het werkveld. Studenten maakten gebruik van databanken en vaktijdschriften voor de meest actuele informatie over kunst en techniek. Met een docent/studentratio van 1:30 en het in teams werken van zes docenten was het mogelijk het onderwijs 'goed' te verzorgen en alle studenten voldoende aandacht te geven.

- Naast de algemeen geldende wettelijke toelatingseisen selecteerde de opleiding studenten aan de poort. Daarbij peilde de opleiding de ontwikkelbaarheid van de drie basisdisciplines: kunst, techniek en menswetenschappen bij studenten.
- De opleiding hield er volgens het panel voldoende rekening mee bij haar investeringen, dat deze opleiding behoefte had aan apparatuur met een korte afschrijvingsduur. Huisvesting en voorzieningen waren toereikend.
- Voor de leerprocesbegeleiding en de studieloopbaanbegeleiding zette de opleiding resp. tutores en mentoren in. Vanaf het moment dat de student op stage ging, begeleidten inhoudelijke begeleiders de studieloopbaan van de student. Tijdens het gesprek met het panel gaven studenten aan tevreden te zijn met de begeleiding.
- De kwaliteitszorg was op orde, formeel en informeel, door middel van 'wandelingenoverleg' tussen medewerkers over de dagelijkse uitvoering van onderwijs. Alumni werden bij de interne kwaliteitszorg betrokken via het tweejaarlijkse alumnionderzoek van Saxion Hogeschool.
- Op basis van de bestudeerde afstudeerwerkstukken en afstudeerverslagen was het panel van mening dat het gerealiseerde niveau 'voldoende tot soms zeer goed' was. Tenslotte bleek dat de opleiding goed in beeld had wat de behaalde rendementen waren. Schommelingen in rendementen voerde de opleiding met name terug op het verschil in ingangsniveau van instromende studenten.

Het auditpanel heeft de onderhavige accreditatieaudit uitgevoerd mede tegen de achtergrond van de uitkomsten van de audit uit 2006.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Uitgangspunten academie

De Academie voor Creatieve Technologie waartoe de opleiding KnT behoort, hanteert zes uitgangspunten die karakteristiek zijn voor de academie en haar opleidingen. Hiertoe behoren *co-creatorship*, ondernemerschap, onderzoek, internationaal, voorzieningen en cultuur/sfeer/betrokkenheid. Zo streeft de opleiding een nauwe verbinding na met het werkveld. Kernbegrip hierbij is volgens de opleiding: *co-creatorship*. Dit krijgt vorm binnen onderwijsprojecten samen met werkveldpartners en de inzet van studenten bij innovatieve projecten tijdens de verdiepingsfase van hun studie.

De opleiding biedt het curriculum sinds kort óók in het Engels aan; hierop schrijven zich vooral niet-Nederlandstalige studenten uit met name Europese landen in. Ten aanzien van het ondernemerschap beschikt de opleiding over een student-ondernemersnetwerk dat behalve uit studenten ook uit alumni-ondernemers bestaat. Binnen het KnT-curriculum bestaat voor studenten de mogelijkheid zich als ondernemer te ontwikkelen.

In dit verband merkt het auditteam op dat het een relatief jonge opleiding betreft, die zich richt op een zeer dynamisch werkveld, maar die de pioniersfase intussen wel ontstegen is. In feite is de opleiding voortgekomen uit een studieroute binnen Electrotechniek: Multimedia Design & Technology.

De KnT-beroepsbeoefenaar

De afgestudeerde KnT'er komt in een breed werkveld terecht. De term 'breed' verwijst hier niet alleen naar de verschillende beroepen waarin zij kunnen acteren, maar ook naar het brede pallet aan taken en functies dat zij binnen dat werkveld kunnen bekleden. Typierend voor het domein van de KnT-beroepsbeoefenaar zijn (i) het grote aantal zelfstandig ondernemers dat een eigen bureau start, (ii) de snelle evolutie van nieuwe technieken in het vakgebied, (iii) de internationale oriëntatie van opdrachtgevers (zie ook onder 'Literatuur' in dit rapport) en (iv) de samenwerking met derden in en buiten Nederland.

Van de KnT-beroepsbeoefenaar verwacht het werkveld dan ook: creativiteit, originaliteit en flexibiliteit. Het auditteam stelt vast dat de opleiding aan deze brede competenties voldoende aandacht besteedt: zij zijn opgenomen in het opleidingsprofiel en zijn goed geïntegreerd in het programma.

Beroeps- en opleidingsprofiel

Het beroepsprofiel dat de opleiding hanteert is het beroepsprofiel van de *Bachelor of Art and Technology*. Dit profiel is opgesteld bij de start van de opleiding KnT in overleg met de opleiding KnT van de Hogeschool Utrecht. Ten opzichte van de Utrechtse opleiding KnT profileert de Saxion-opleiding zich als meer technisch georiënteerd en toepassingsgericht. Binnen de Utrechtse opleiding staat de 'autonome kunst' meer centraal.

Het auditteam merkt op dat dit verschil in profilering mogelijk consequenties heeft voor het actualiseren van de set landelijke competenties. Een aandachtspunt voor beide opleidingen in de nabije toekomst.

Het vorenstaande leidt tot de visie van de opleiding KnT van Saxion Hogeschool, die zij in haar Opleidingsdocument samenvat als: 'het opleiden van generalisten, die functioneren op het snijvlak van Kunst, Techniek en Menswetenschappen. Afgestudeerden acteren op hbo-niveau en gaan functioneren op de grens van oude, nieuwe en gecombineerde media, en ontwikkelen deelspecialismen binnen het gebied van vormgeving en implementatie van (nieuwe) communicatieconcepten.'

Beoogde eindkwalificaties

Het vigerende landelijk profiel dateert uit 2001. Het profiel is, zo onderkent ook de opleiding, enigszins gedateerd, temeer daar de opleiding opleidt voor een uiterst dynamisch werkveld, dat doorgaans het adagium 'Nu is geschiedenis' hanteert. Een sterkere profilering op internationalisering en ondernemerschap (zie ook hierna) ligt dan, naar het oordeel van het panel, voor de hand. Als de opleiding met haar partner niet tot overeenstemming kan komen over een landelijk profiel, beveelt het panel de opleiding aan zelf initiatieven te ontplooiën om het profiel te actualiseren.

De opbouw van het landelijk beroeps- en opleidingsprofiel vindt het panel functioneel: er is een onderscheid gemaakt in sturende, collegiale en reflectieve competenties die in feite afkomstig zijn uit de set algemene hbo-kwalificaties. Daarnaast onderscheidt de opleiding ontwerpcompetenties die duidelijk gericht zijn op vakspecifieke integratie van kennis, vaardigheden en houding. Het volledige opleidingsprofiel is opgenomen in de Bijlage II bij dit rapport. De opleiding heeft het profiel concreet uitgewerkt in de 17 eindkwalificaties, die de studenten binnen het opleidingsprogramma langs vier niveaus behalen. De opleiding heeft de Body of Knowledge and Skills van de reguliere opleiding Knt vertaald naar haar eigen opleidingsprogramma met daarin de leerlijnen Kunst, Techniek en Menswetenschappen.

Het panel komt deze pijlers ook tegen in de door de opleiding gebruikte literatuur. In feite, zo blijkt uit het profiel, richt de opleiding zich op beroepen die liggen op het snijvlak van (toegepaste) kunst, creatie en vormgeving enerzijds en (toegepaste) techniek en (nieuwe) media anderzijds. De menswetenschappen lijken hier op het eerste gezicht een vreemde eend in de bijt. Echter, zoals de opleiding helder over het voetlicht weet te brengen, vormen zij de verbinding tussen (toegepaste) kunst en techniek met daarbij aandacht voor psychologie, sociologie, ethiek en filosofie. Het werkveld, zo is het auditteam gebleken, hecht nadrukkelijk aan deze componenten. Het panel vindt het een uitdagende en interessante opgave.

Het auditteam constateert dat de opleiding haar profiel voldoende heeft uitgewerkt naar inhoud, niveau en beroepsoriëntatie: (i) inhoudelijk richten de eindkwalificaties zich duidelijk en met de juiste reikwijdte op het domein waarvoor de opleiding opleidt, (ii) daarbij reflecteren de eindkwalificaties zondermeer het niveau dat door de Dublin Descriptoren voor hbo-bachelors wordt geïndiceerd en (iii) de beroepsgerichte competenties sluiten goed aan op het beroepenveld waarin de afgestudeerden aan de slag gaan. Voorbeelden van eindkwalificaties zijn:

- De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich in staat om vanuit de eigen rol als kunst-technisch ingenieur met een opdrachtgever te kunnen overleggen over keuzes en voortgang in het ontwerptraject;
- De beginnende beroepsbeoefenaar toont in zijn gedrag blijvende gerichtheid en in staat te zijn bij te kunnen blijven t.a.v. relevante ontwikkelingen in het vakgebied;
- De beginnende beroepsbeoefenaar toont aan dat hij in staat is om op een systematische wijze ontwerp-technische en conceptuele problemen te analyseren en helder te definiëren;
- De beginnende beroepsbeoefenaar geeft blijk van een innoverende, creatieve houding bij het definiëren, ontwerpen en uitwerken van opdrachten op de grens van het technisch en creatief haalbare;

- De beginnende beroepsbeoefenaar demonstreert een kunstzinnige eigen positionering in de producten die zij bedenkt en ontwerpt;
- De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich in staat om zowel als persoon als wat betreft het werk op een professionele wijze te kunnen presenteren aan derden.

Het auditteam stelt vast dat de 17 eindkwalificaties voldoende sturend zijn voor de opleiding, dat wil zeggen dat de KnT-competenties de opleiding voldoende mogelijkheden bieden zich te onderscheiden van andere technische en/of creatieve hbo-opleidingen en dat zij duidelijke handvatten bieden voor concretisering naar leerdoelen binnen het opleidingsprogramma.

Het auditteam is daarenboven ingenomen met het onderscheidend karakter van het profiel ten opzicht van dat van andere hbo-bacheloropleidingen binnen deze sector. Daardoor is er sprake van een eigen Saxion-KnT-profilering.

Onderzoek

Onderzoeksvaardigheden zijn met name in de Ontwerpcompetenties binnen de eindkwalificaties opgenomen, waarbij wordt beoogd dat de afgestudeerde systematisch ontwerp-technische en conceptuele problemen kan analyseren en definiëren (competentie 9), dat hij een ontwerpdracht kan onderbouwen door middel van vooronderzoek en evaluatie (competentie 10) en dat hij aantoont over een repertoire aan onderzoeksvaardigheden te beschikken waaruit hij de juiste methoden kan selecteren in verschillende onderzoeksomstandigheden (competentie 11).

Het panel vindt de onderzoekende houding en de methodisch verantwoorde benadering van vraagstukken, zoals die van een hbo-bachelor mogen worden verwacht, met deze competenties voldoende worden afgedekt.

Internationalisering

Het werkveld waar de afgestudeerde KnT'er terecht komt kenmerkt zich door internationalisering. Co-creatie is een belangrijk element in de opleiding: samenwerken met het nationale en internationale werkveld staat daarbij centraal. Studenten van Saxion Hogeschool kunnen stagelopen in Europa, maar ook daarbuiten, zo stelt het auditteam vast (zie ook Standaard 2). Hoewel internationalisering weldegelijk binnen het programma plaatsvindt, reflecteren de beoogde eindkwalificaties op geen enkele wijze (expliciet) deze internationale oriëntatie. Hij wordt ook niet uitgesloten (en waarschijnlijk ook wel impliciet bedoeld), maar bij een opleiding die zo duidelijk in een internationaal krachtenveld opereert, zou dit naar het oordeel van het panel meer in de eindkwalificaties tot uitdrukking gebracht mogen worden, bijvoorbeeld door van de afgestudeerde expliciet te verlangen dat hij zijn beroepsrollen in zowel een nationale als internationale context kan vervullen. Het panel beveelt de opleiding aan hiervoor nadrukkelijk aandacht te hebben bij de toekomstige actualisering van het (landelijke) beroeps- en opleidingsprofiel.

Ondernemerschap

Ook de ondernemerschapdimensie, of wellicht beter: de ondernemende houding, die binnen de opleiding en ook bij de afgestudeerden steeds meer van belang wordt, ontbreekt in de set beoogde eindkwalificaties. In het programma is er weliswaar aandacht voor (zie ook Standaard 2, Programma), maar geen van de 17 eindkwalificaties voedt dit streven van de opleiding. Ook hiervoor geldt naar het oordeel van het panel, dat de opleiding – bij de op handen zijnde actualiseringsslag van het profiel – zou moeten overwegen de 'ondernemende houding' meer te integreren in de door haar beoogde eindkwalificaties.

Validering

De opleiding heeft in 2011-2012 een werkveldonderzoek uitgevoerd met als doel de doelstellingen en inhoud van de opleiding te toetsen aan het beeld van werkvelddeskundigen. Daarbij werden zowel (intern) docenten bevroegd, alsook 57 externe professionals (zowel bedrijven als alumni).

Ook buitenlandse bedrijven werden in de steekproef betrokken, maar hun response was nihil, hetgeen het panel met het oog op de internationale focus van het vakgebied en de opleiding betreurt.

Uit het onderzoek blijkt dat de inhoud van het huidige curriculum voor het overgrote deel (> 90%) dekkend is voor de door het werkveld geformuleerde Kennis-, Vaardigheids- en Attitude-aspecten. Daar waar verschillen optreden gaat het over het algemeen om het 'gewicht' van bepaalde aspecten, bijvoorbeeld het belang van projectmanagement, leidinggevende en communicatieve vaardigheden, zelfstandigheid en ondernemerschap of om bijzondere inhoud (softwarepakketten als AVID) en de mate van verdieping binnen een bepaald vak.

De opleiding screent op basis van de uitkomsten van dit onderzoek het curriculum en kijkt daarbij tevens naar de doelstellingen en competenties van de opleiding. Zo ontstaat er dus een complete *Body of Knowledge & Skills* overzicht van de opleiding die verwerkt wordt in de competentiematrix. Deze matrix-met-leergebieden dient binnen de opleiding als input voor zowel personeelsbeleid als het scholingsplan.

Het auditteam beoordeelt deze werkwijze als een adequate manier om inzicht te krijgen in zowel de meest recente werkveldontwikkelingen als in de eisen die het werkveld stelt aan afgestudeerde KnT'ers, en om daarmee vervolgens de beoogde doelstellingen en/of inhoud van de opleiding te actualiseren.

Positief is het auditteam over het feit dat de opleiding regelmatig overleg voert met haar zusteropleiding in Utrecht. Zelf vindt de opleiding dat het beroepsprofiel en de hiervan afgeleide set competenties aan herziening toe zijn. Het panel deelt deze opvatting.

De opleiding geeft aan dat zij dit twee jaar geleden al eens heeft aangekaart bij haar zusteropleiding in Utrecht. Laatstgenoemde heeft er toen van afgezien in verband met de op handen zijnde accreditatie van de opleiding. Het auditteam stelt in dit verband vast dat het aan de opleiding KnT van Saxion Hogeschool zelf is om initiatieven te ontplooiën ter actualisering van de set beoogde eindkwalificaties.

De opleiding kent een werkveldcommissie die bestaat uit vertegenwoordigers van organisaties en bedrijven waar afgestudeerden terechtkomen. De opleiding geeft aan over het algemeen nauwe banden te hebben met de vertegenwoordigende bedrijven in de werkveldcommissie. Het auditteam stelt vast op basis van gespreksverslagen en gesprekken tijdens de audit dat dit het geval is. De opleiding kan echter meer investeren in banden met internationale organisaties op het terrein van KnT. Intensieve samenwerking met bijvoorbeeld Duitse bedrijven ligt dan voor de hand.

Weging en oordeel

Overwegend (i) dat de opleiding voldoende zicht heeft op ontwikkelingen in het werkveld doordat zij er nauwe banden mee onderhoudt en nog recent een werkveldinventarisatie heeft uitgevoerd, waaruit blijkt dat het werkveld het profiel van de opleiding voldoende vindt aansluiten bij de arbeidsmarktbehoeften, (ii) dat de beoogde eindcompetenties van de opleiding naar het oordeel van het auditteam naar niveau en oriëntatie adequaat zijn, maar dat een herziening ervan op korte termijn noodzakelijk is, omdat zij inhoudelijk niet meer alle ontwikkelingen in het werkveld lijken af te dekken, (iii) dat de opleiding de onderzoekscompetentie in voldoende mate in de door haar beoogde eindkwalificaties heeft opgenomen, maar dat de internationale oriëntatie en de oriëntatie op ondernemerschap/ondernemende houding erin ontbreken, (iv) dat de opleiding de set eindcompetenties voldoende heeft geconcretiseerd en gekoppeld aan beroepssituaties, komt het auditpanel op Standaard 1 tot het oordeel 'voldoende'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Curriculum en didactisch model

Het programma van de opleiding is opgebouwd rond drie leerlijnen: kunst, techniek en menswetenschappen. Dit zijn tevens de drie pijlers waarop het programma inhoudelijk rust. De opleiding geeft studenten de gelegenheid zich breed te oriënteren, met name in de eerste twee studiejaar. In het tweede studiejaar kiezen studenten al voor een domein waarbinnen zij zich willen specialiseren. Het gaat daarbij om: *broadcasting*, *advertising*, *edutainment* en *web*. In het derde en vierde studiejaar verdiepen/specialiseren de studenten zich. Het panel vindt deze opzet goed aansluiten bij de vraag vanuit het beroepenveld naar 'generalisten met een specialistische neiging'.

Didactisch model: onderbouw

Kenmerkend voor de TnK-opleiding is de nadruk op de wisselwerking tussen theorie en praktijk, het hiertoe veelvuldig uitvoeren van opdrachten in projectvorm en het hanteren van wat de opleiding noemt 'het dakpanmodel'.

Dit didactisch model hanteert de opleiding met name in de onderbouw, de studiejaar 1 en 2. Een 'dakpan' bestaat telkens uit drie clusters waarin de studenten binnen de colleges worden voorbereid op de benodigde theorie voor het project in het daaropvolgende kwartiel en een project, waarin de studenten de theorie uit het vorige kwartiel toepassen.

Een dakpan bestaat dus steeds uit 3 clusters en een project. De opleiding biedt telkens twee overlappende 'dakpannen' aan; met de clusters, waarin de leerlijnen duidelijk zichtbaar zijn, en opvolgend het project waarin kennis en vaardigheden geïntegreerd worden toegepast. In een dakpan is de ontwerpcyclus te herkennen.

Jaar 1 - kwartiel 1		Jaar 1 - kwartiel 2		Jaar 1 - kwartiel 3		Jaar 1 - kwartiel 4	
Cluster k		Cluster k		Cluster k		Cluster k	
Cluster t	Project	Cluster t	Project	Cluster t	Project	Cluster t	Project
Cluster m		Cluster m		Cluster m		Cluster m	
Project	Cluster k	Cluster k	Project	Cluster k	Project	Cluster k	Project etc.
Verkenning	Cluster t	Cluster t	Project	Cluster t	Project	Cluster t	Project etc.
	Cluster m	Cluster m		Cluster m		Cluster m	

Figuur 1 - Dakpanmodel opleiding Kunst en Techniek, Saxion Hogeschool.

Eén samenhangende dakpan loopt over twee kwartielen (zie figuur 1). In het eerste kwartiel komen de kennis en vaardigheden uit de leerlijnen aan bod, in het tweede kwartiel staat het project centraal. In projecten heeft de opleiding praktijksituaties/simulaties verwerkt waarin de student wordt uitgedaagd tot integratie van vakkennis, vaardigheden en attitude/reflectie. De eerste projecten waar studenten aan werken, zijn fictief. Latere projecten zijn realistisch en leggen nadrukkelijk een verband met projecten uit het bedrijfsleven: projecten uitgevoerd in een bedrijfscontext met externe opdrachtgevers. Binnen deze projecten is samenwerking belangrijk.

Het panel is gecharmeerd van het didactisch concept dat de opleiding hanteert in de onderbouw van de opleiding. Met name de opeenvolgende verticale verbinding tussen opgedane conceptuele kennis en de integratie ervan in een project vindt het panel sterk en – bij een juiste toepassing – een betere beklijving van de stof op te leveren dan doorgaans met een parallelle, horizontale uitvoering van kennismodulen en projecten het geval is. Toch blijken studenten niet altijd direct de opzet van het programma te begrijpen. Meer communicatie hierover van de opleiding met de – beginnende – studenten lijkt het panel gewenst.

Het auditteam heeft tijdens de audit een brede selectie van projectopdrachten, met aansprekende namen als 'Verkenning', 'Conceptipedia', 'Game Over', 'Cold Case', 'Concept Cooking', 'Artist Impression', 'Dring Op' en 'De Verleiding', beoordeeld en heeft vastgesteld dat (i) deze multidisciplinair van aard zijn, (ii) gericht zijn op integratie van kennis en vaardigheden, (iii) ze de reële beroepspraktijk simuleren en er dus goed op aansluiten, en (iv) ze in complexiteit, reikwijdte en realiteitsgehalte toenemen naarmate het programma vordert.

De opleiding richt zich erop dat creatieve studenten (leren) begrijpen welke mogelijkheden techniek hen biedt bij het vormgeven en verder uitwerken van hun ideeën. Daarom besteedt de opleiding in haar curriculum veel aandacht aan techniek, niet in uitputtende vorm – het is immers geen primair technische opleiding – maar in de vorm van inleidingen in de techniek. Veel nadruk ligt daarbij op softwareontwikkeling, programmeren, nanotechnologie, sociale media en mobiele technologie. Het panel beoordeelt dit positief.

Didactisch model: bovenbouw

In tegenstelling tot de eerste twee studie jaren, is de bovenbouw van het programma grotendeels vraaggestuurd van opzet. De student kan beide jaren, binnen de gegeven structuur (zie fig. 2), zelf samenstellen en vastleggen in een studiecontract. Studenten bepalen de inhoud door te kiezen voor één van de vier domeinen. Ook de inhoud van stage, minor, verdieping en afstudeeronderzoek kunnen de studenten zelf bepalen. Bestudering van het curriculum laat zien dat de student in het derde studiejaar zich vooral moeten verdiepen in de theorie die hij vervolgens toepast in de praktijk. Centrale begrippen zijn dan: integreren en implementeren van kennis. Het studieonderdeel 'onderzoek' in het vierde studiejaar is een verplicht onderdeel voor iedere KnT-student.

Jaar 3 – kwartiel 1	Jaar 3 – kwartiel 2	Jaar 3 – kwartiel 3	Jaar 3 – kwartiel 4
Stage		Opstellen afstudeerplan	Verdieping 1
		Domeinverdieping	Verdieping 2
	Onderzoek		
Jaar 4 – kwartiel 1	Jaar 4 – kwartiel 2	Jaar 4 – kwartiel 3	Jaar 4 – kwartiel 4
Externe Minor of Interne Minor		Afstuderen	

Figuur 2 – Schematische opzet jaar 3 en 4

Tijdens kwartiel 1 en 2 in het derde jaar loopt de student stage. In de kwartielen 3 en 4 is er sprake van verdieping in de theorie, stelt hij een afstudeerplan op en voert hij onderzoek uit. Tenslotte volgt hij in het vierde jaar gedurende twee kwartielen een minor en besteedt hij de laatste twee kwartielen van de opleiding aan het afstuderen.

Het panel heeft alle module- en semesterhandleidingen van de opleiding bestudeerd en geconcludeerd dat de in de modulehandleidingen vermelde leerdoelen de eindkwalificaties van de opleiding als geheel afdekken. Dit sluit aan bij het overzicht dat de opleiding in haar leer- en toetsplan heeft opgenomen, waarin zij de leereenheden in een matrix heeft gekoppeld aan de 17 eindkwalificaties van de opleiding. Ook daaruit blijkt dat de inhoud van het programma het voor studenten mogelijk maakt de eindcompetenties fasegewijs te behalen.

Programmatistische samenhang

Zoals al opgemerkt, onderscheidt de opleiding drie leerlijnen met ieder een geheel eigen invulling: leerlijn Kunst, leerlijn Techniek en de leerlijn Menswetenschappen.

- Bij de leerlijn Kunst staan creatieve affiniteit, visualisatie en kunstzinnigheid centraal. Kernbegrippen hierbij zijn: originaliteit, ideeënrijkdom, uitstraling van de vormgeving, eigenheid en persoonlijkheid/karakter;
- Bij de leerlijn Techniek staan technische affiniteit, gestructureerd denken en werken centraal waarbij het vooral gaat om: inzicht, 'natuurlijke omgang' met techniek, het kunnen voorzien van processen en boven de 'stof' staan, geconcentreerd kunnen werken.
- Bij de leerlijn Menswetenschappen gaat het vooral om zelfstandigheid, teamvaardigheid, communicatie, leidinggeven en sociale participatie.

Deze drie leerlijnen, die vooral in de onderbouw van de opleiding expliciet zichtbaar zijn, verbinden zich horizontaal in de projecten en laten ieder op zichzelf een toenemende complexiteit zien. Het panel vindt dat de leerlijnen, zowel de horizontale- als de verticale samenhang in het studieprogramma, met name in de onderbouw, op een goede wijze borgen. Het auditteam vindt het curriculum van de opleiding naar structuur en inhoud dan ook duidelijk en gedegen van opzet.

Wel plaatst het panel kanttekeningen bij de ietwat – ook door studenten ervaren – abrupte overgang van onderbouw naar bovenbouw in het programma. Dat betreft dan voornamelijk de plotselinge verandering van de intensieve begeleiding in jaar 1 en 2 naar een meer extensief begeleidingsmodel in de bovenbouw. Op zichzelf valt dit te billijken vanuit het oogpunt dat van een hbo-afgestudeerde mag worden verwacht dat hij in toenemende mate zelfstandig kan opereren, maar blijktbaar is een meer geleidelijke weg naar dit doel noodzakelijk. Overigens heeft de opleiding ten tijde van de audit dit thema ook al nadrukkelijk in het vizier en heeft zij als verbetermaatregel in het tweede studiejaar een onderwijsblok ingevoerd dat in het teken staat van stagevoorbereiding. Ook zijn in dit kader in het derde jaar verplichte contacturen ingevoerd om de binding met de opleiding te bevorderen. De studenten met wie het panel sprak, herkenden de verbeteringen, oordeelden er ook positief over, maar konden de feitelijke effecten ervan nog niet concreet benoemen. Het panel beveelt de opleiding aan de resultaten van de genomen maatregelen nauwlettend in de gaten te houden.

Literatuur

Het auditteam heeft de literatuur(lijst) bestudeerd van de opleiding en stelt vast dat deze bestaat uit een verplicht deel en een aanbevolen deel. De aanbevolen literatuur ('staat in de kasten van docenten en wordt aan studenten meegegeven waar relevant') is toepasselijk en substantieel. In laatstgenoemde literatuurlijst staan boeken waarvan het auditteam van mening is dat deze thuishoren bij de verplichte literatuur.

De verplichte literatuur is weliswaar van voldoende niveau, maar kan, naar het oordeel van het panel, uitgebreider en zwaarder/diepgaander. De uitgaven op het terrein van creativiteit, kunst, beeldtaal, tekenen en film zijn voldoende. Het auditteam mist literatuur op het terrein van design research en interactie. De Engelstalige uitgaven op het terrein van sociale psychologie, adverteren en ontwerpen zijn adequaat. De boeken voor de Engelstalige opleiding kunnen ook (voor een groter deel dan thans het geval is) binnen de Nederlandstalige opleiding gebruikt worden. Immers, het vakgebied is doorspekt met Engelse terminologie, veel vakliteratuur is Engelstalig en het beroepenveld is ook sterk georiënteerd op het Angelsaksische taalgebied.

Internationale component

De opleiding besteedt aandacht aan de mogelijkheden voor het verwerven van internationale ervaring, zowel binnen de opleiding als daarbuiten (zie ook: Praktijkcomponent). Het internationale aspect binnen de opleiding krijgt met name vorm door de aanwezigheid van buitenlandse studenten (op een totaal van 788 zijn 150 studenten van 17 verschillende nationaliteiten, afkomstig uit het buitenland) het gebruik van Engelstalige bronnen (maar zie ook hiervoor onder 'literatuur'). Bij verschillende projecten vindt uitwisseling en samenwerking plaats tussen de internationale variant 'Art and Technology' en de Nederlandstalige KnT-stroom. De studieroute 'Gaming Creation & Producing' biedt de opleiding uitsluitend Engelstalig aan.

Alle docenten geven zowel in de Internationale als de Nederlandse variant les; in toenemende mate volgen de Nederlandse en Engelstalige stroom ook gezamenlijk colleges in het Engels. Eén van de docenten geeft gastcolleges in Finland. Het panel vindt dit op zichzelf goede ontwikkelingen in het kader van internationalisering, maar vindt de echte internationale oriëntatie van de opleiding, zeker in het licht van de internationale context waarin de opleiding opereert, als zodanig nog wat mager.

Het auditteam adviseert de opleiding dan ook in dit verband om meer dan thans het geval is samen te werken met min of meer identieke opleidingen in het ons omringende buitenland of daartoe bestaande partnerinstellingen nog beter en intensiever te benutten. In internationaal verband zijn de afgelopen jaren op dit terrein een aantal interessante initiatieven gestart die voor de opleiding KnT van Saxion Hogeschool relevant zijn voor het uitwisselen van ideeën, docenten en studenten. Zo krijgt de internationale component binnen KnT meer *body*, zonder dat het auditteam van mening is dat deze thans geheel onvoldoende is.

Onderzoekscomponent

De opleiding heeft in haar programma onderzoeksvaardigheden geïntegreerd, die aansluiten op de onderzoekende houding die het werkveld van studenten verlangt. De onderzoekscomponent bevat ondermeer het kunnen uitvoeren van een verkennend en kwalitatief onderzoek op toepassingsniveau, data kunnen analyseren op representativiteit en deze op een correcte wijze kunnen verwerken en visualiseren.

De opleiding heeft onderzoek met name in de bovenbouw (vanaf het derde studiejaar) stevig verankerd. De intensiteit van het onderdeel onderzoeksvaardigheden in de eerste twee studiejaar is nog beperkt. Daardoor kan momenteel nog niet worden gesproken van een doorlopende onderzoekslijn, die vanaf het eerste studiejaar wordt ingezet. Bestudering door het auditteam van het programma laat zien dat vorig studiejaar de onderzoekscomponent in de afstudeerfase versterkt is, met name doordat de eisen aan het afstudeervoorstel zijn verzaamd.

De opleiding verbindt onderzoek aan het ontwerpproces; bijna alle onderzoeksvragen zijn tevens ontwerpgerichte vragen. Binnen geïntegreerde projectopdrachten verwerven studenten onderzoeksvaardigheden. In eerste instantie ligt de focus van de opleiding vooral op het terrein van probleemanalyse en kwalitatief onderzoek. In het derde studiejaar komen daar methoden en technieken bij ter voorbereiding op het afstuderen. De opleiding stelt studenten in de gelegenheid om de verworven kennis en vaardigheden op het terrein van onderzoek in hun eigen onderzoek direct toe te passen.

De opleiding besteedt aandacht aan innovatie waar het gaat om het nuttig toepassen van creatieve gedachten en ideeën. Het auditteam stelt vast dat KnT, binnen grenzen, experimenteren in de vorm van 'toegepast onderzoek' toelaat. De nadruk ligt hierbij dan op het door de student verantwoord worden van door hem gemaakte keuzes.

Het auditpanel is, met het opleidingsteam, van oordeel dat het onderzoeksprogramma in transitie is. Zo heeft de leerplancommissie onderzoek uitgevoerd onder de leden van de werkveldcommissie om hun visie op kennis en vaardigheden rond onderzoek te inventariseren. Het herontwerp van de onderzoekslijn en de hieraan gerelateerde studieonderdelen vindt in het lopende studiejaar plaats.

Daarbij wordt sterker dan nu het geval is, ingezet op het al vroegtijdig aanleren van methoden en technieken van onderzoek. Ook wordt ernaar gestreefd het ontwerponderzoek dat van studenten wordt verwacht, en dat in de KnT-opleiding naar de aard van het programma stelselmatig aan de orde is, van meet af aan helder te definiëren en de studenten daarbij te voorzien van goede voorbeelden vanuit de vier domeinen. Het panel is daar positief over.

Lectoraat

Het lectoraat Media & Technology Design is bij de opleiding betrokken. De lector die aan dit lectoraat verbonden was, heeft kort voor de audit afscheid genomen.

Aan het lectoraat gekoppeld is de kenniskring Nieuwe Media en Participatie. Het lectoraat richt zich vooral op die trends binnen de ICT waar nieuwe technologie vooraan staat om nieuwe groepen/individuen te laten participeren. Projecten van het lectoraat zijn ingebed in de academie waar KnT deel van uit maakt. Zo zet de opleiding haar derde- en vierdejaarsstudenten in voor onderzoeksprojecten van de kenniskring. Tweedejaarsstudenten gaan in een onderwijsproject in het tweede kwartaal *apps* ontwikkelen voor ondernemers in het centrum van Enschede, in samenwerking met het project Centrum Ondernemen en Media Technologie. De participatie van studenten in onderzoeksprojecten leidt tot een brede *spin off*: de ontwikkelde kennis wordt binnen en buiten de opleiding gedeeld. Het auditteam stelt vast, dat dit vooral in het derde KnT studiejaar zichtbaar wordt, met name binnen de kaders van het verplichte verdiepingsonderzoek.

Het auditteam is van oordeel dat het lectoraat nog meer dan thans het geval is, betrokken kan worden bij de vakinhoud van de opleiding; met name bij de onderzoekscomponent van KnT. De opleiding deelt overigens deze opvatting: zij wil de onderzoekslijn binnen het KnT-curriculum een bredere basis geven binnen het curriculum. De eerder genoemde werkveldverkenning en een notitie 'Visie op onderzoek', waarvan het panel kennis heeft genomen, geven duidelijk richting aan de geplande vernieuwing.

Praktijkcomponent

Het panel vindt de beroepspraktijk op een goede wijze verankerd in het curriculum. Alle projectopdrachten die de panelleden hebben ingezien, zijn ontleend aan de actuele praktijk in de vier domeinen.

Ook lopen de studenten in het derde studiejaar een half jaar stage. Het auditteam heeft vastgesteld dat in de periode 2010-2012 60 studenten dat in het buitenland hebben gedaan; verreweg de meeste studenten in Duitsland, naast Groot Brittannië, Finland, Maleisië, Frankrijk, Polen, Turkije en Iran.

Stage-instellingen dienen te voldoen aan criteria die het auditteam als passend bij deze hbo-opleiding beoordeelt. De student, de begeleider vanuit de organisatie/instelling en de KnT-stagedocent hebben tijdens de stage een aantal gesprekken waarbij het leerproces en de gemaakte afspraken schriftelijk worden vastgelegd. Het panel heeft op locatie een aantal verslagen ingezien en vastgesteld dat de schriftelijk vastgelegde opdrachten met de te realiseren competenties in de gesprekken aan de orde komen.

Met behulp van de stagebezoeken en de schriftelijke documentatie beoordeelt de stagedocent of de student aan alle verplichtingen heeft voldaan. De opleiding overlegt met praktijkbegeleiders over de stage-invulling en licht de wijze toe waarop de beoordeling van de stage plaatsvindt. De ervaringen die hierbij tussen de opleiding en de praktijkbegeleiders worden uitgewisseld, gebruikt de opleiding bij het verder verbeteren van stagetrajecten.

Het auditteam is er, met het oog op de praktijkrelevantie, positief over dat de opleiding het ondernemerschap sterker wil promoten en dit onderwerp meer in het curriculum wil verankeren. Dit mede gelet op het feit dat grote groepen afgestudeerden steeds vaker voor zichzelf beginnen. Tijdens studieloopbaangesprekken en bij het opstellen door de student van zijn afstudeerplan, verkennen student en opleiding de mogelijkheden om aan dit ondernemerschap aandacht te besteden. In de verdiepende fase, in het bijzonder bij de minor 'Ondernemen, je eigen zaak', maken studenten uitgebreid kennis met ondernemerschap. Tijdens de audit vragen met name enkele ondernemende alumni aandacht voor de rol die de opleiding zou moeten spelen bij het openen van relatienetwerken voor hun studenten in de slotfase van hun studie, zodat zij in het werkveld sneller hun weg vinden. Het panel vindt dit een goede suggestie.

Het auditteam stelt tevens vast dat de opleiding overweegt het vak Bedrijfseconomie in het curriculum op te nemen. Het panel vindt dit een prima 'zet' van de opleiding, gelet op het toenemend ondernemerschap in de actuele KnT-beroepspraktijk.

Instroom

De opleiding kent een diverse groep instromers (zie ook onder: 'Rendementen'). Wettelijk zijn studenten toelaatbaar uit het mbo met een afgeronde vierjarige opleiding, als havisten (wiskunde verplicht) en vwo'ers. Gelet op het belang dat de opleiding hecht aan creativiteit bij de student is het, zoals de opleiding zelf aangeeft, essentieel dat studenten in aanleg beschikken over voldoende creatieve, technische en sociaal-communicatieve vaardigheden. De opleiding voert bij iedere potentiële student dan ook een intake-assessment uit om zo studenten te kunnen selecteren op basis van hun creatieve, technische en communicatieve vaardigheden. Dit *intake assessment* bestaat uit een creatieve opdracht en een technische opdracht die de student deels individueel en deels in groepsverband uitvoert.

Voor de Engelstalige variant is dit traject uit praktische overwegingen anders ingericht. Zo vindt de intake telefonisch en via Skype plaats op basis van een eerder door de student ingeleverd portfolio en een motivatiebrief.

Voor zowel het Nederlandse als het Engelse traject geldt dat deze intake niet alleen een selecterende functie heeft, maar tevens een (door)verwijzende functie. Concreet: ca. 80 procent van de potentiële studenten die het assessment doorlopen, laat de opleiding toe. Voor de resterende 20 procent geldt dat de opleiding hen doorverwijst naar andere, verwante opleidingen. Het auditteam beschouwt de aanpak van de opleiding rond instromers als adequaat; het heeft zowel van de Nederlandse als de Internationale instroom intakedossiers ingezien en vindt deze geschikt voor een zorgvuldige beoordeling van de toelaatbaarheid van studenten. Met deze aanpak voorkomt de opleiding al vóór aanvang van de studie dat studenten een verkeerde studiekeuze maken.

De opleiding gaat er vanuit dat de technische kennis bij instromende studenten beperkt is, ook al is wiskunde een instroomeis. Ook neemt zij-instromende studenten een instaptoets voor taalvaardigheid af. Het auditteam constateert voorts dat de opleiding in het curriculum taal- en rekenonderwijs geïntegreerd aanbiedt in de verschillende leerlijnen. Positief is het auditteam over het feit dat de opleiding expliciet aangeeft bij alle studieonderdelen de taalvaardigheid van de student als beoordelingscriterium mee te nemen.

Er zijn geen diploma's of getuigschriften die als tenminste gelijkwaardig worden beschouwd aan het propedeutisch getuigschrift van KnT. Potentiële studenten die met goed gevolg drie jaar hoger onderwijs hebben gevolgd van een verwant onderwijsprogramma bij een buitenlandse hoger onderwijsinstelling, zijn toelaatbaar volgens de Onderwijs- en Examenregeling van KnT tot de inschrijving voor de postpropedeutische fase van de Engelstalige opleiding indien zij de Engelse taal beheersen op tenminste niveau IELTS-score 6.0 of hoger.

De opleidingsmanager KnT stelt de verwantschap tussen KnT en de buitenlandse opleiding vast om vervolgens de examencommissie te adviseren over toelating van de student. Gelet op het aantal buitenlandse KnT-studenten komt dit frequent voor en beschikt de opleiding intussen over voldoende kennis van en inzicht in de kwalificaties waarover studenten uit het buitenland beschikken en de kennis en vaardigheden die deze diploma's met zich meebrengen.

Positief is het auditteam over het feit dat de opleiding sinds vorig studiejaar geen verkorte driejarige trajecten meer aanbiedt. Veranderingen in het curriculum van de vooropleiding gaven KnT te weinig ruimte om studenten een verkort programma aan te bieden. Verder stelt het auditteam vast dat de opleiding géén standaardtrajecten aanbiedt voor zij-instromers. Wel biedt de opleiding aan studenten van geaccrediteerde partnerinstellingen de mogelijkheid een *short degree* programma te volgen. De curricula van deze opleidingen bieden studenten wél de gelegenheid om door te stromen in het KnT-programma. In dit verband stelt het auditteam vast dat de aansluiting tussen vooropleiding en KnT voor de meeste studenten goed is. Zo kent deze opleiding een lage voortijdige studie-uitval. Evaluaties, in het bijzonder de aansluitmonitor 2010, laten zien dat een grote meerderheid van de studenten (85 procent) de aansluiting vooropleiding-KnT als goed beoordeelt.

Studieloopbaanbegeleiding en studeerbaarheid

Alle KnT-studenten krijgen bij de start van de opleiding een studieloopbaanbegeleider toegewezen. Halverwege het derde studiejaar neemt de afstudeercoach de rol over van de studieloopbaanbegeleider.

In de eerste twee studiejaar is er regelmatig overleg tussen de studenten en de begeleider over studie-aangelegenheden. Centraal staan hierbij de competentieontwikkeling van de student en zijn studievoortgang. De student moet bij de start van het eerste kwartiel een afspraak maken met zijn studieloopbaanbegeleider waarin o.a. zijn studiecontract (zie hierna) en een waarschuwing voor een mogelijke afwijzing ter sprake komen. In de Onderwijs- en Examenregeling heeft de opleiding concreet vastgelegd wanneer een studieloopbaangesprek moet hebben plaatsgevonden: vóór 1/10, vóór 15/3 en vóór 1/7. Van deze gesprekken zijn verslagen beschikbaar.

Het auditteam stelt vast dat de opleiding de studieloopbaanbegeleiding goed heeft uitgewerkt en recentelijk heeft herzien, met name omdat SLB niet bij alle studenten even effectief bleek. Ten opzicht van 2010 is in 2011 de tevredenheid over de kwaliteit van SLB teruggelopen (van 7,2 > 6,8). De opleiding heeft daarom het accent binnen de begeleiding verlegd naar het sturen op de intrinsieke motivatie van de student. Het panel vindt de gewijzigde opzet, met een meer thematische aanpak en de sterkere gerichtheid op de intrinsieke motivatie van de student (*'My Motives', 'My Talents', 'My Job', 'My Study', 'My Network'*) goed te verdedigen. Telkens terugkerende thema's in het SLB-programma zijn, zo blijkt uit de documentatie en na gesprekken met studenten: reflectie op ambities en motieven van de student, het nadenken over je sterke en minder sterke kanten, het leren kennen van het werkveld, het plannen, beïnvloeden en bespreken van het leren en werken, gericht op studiesucces en loopbaanontwikkeling. Tijdens de audit stelden de studenten wel in positieve zin een verandering in aanpak te bemerken, maar was het nog te vroeg om al concrete resultaten te melden.

Iedere student ontvangt een studieadvies van de opleiding. Dit gebeurt schriftelijk. Hierbij weegt de opleiding, naast de studieresultaten, ook de persoonlijke omstandigheden mee van de student. Een bindend studieadvies (BSA) wordt sinds het studiejaar 2011-2012 gefundeerd door een minimum van 40EC. Dit minimaal te behalen aantal studiepunten in de propedeuse is, in vergelijking met veel hbo-studies, aan de lage kant, maar wordt – zo blijkt tijdens de audit – ook ingegeven door de behoefte van de opleiding ook vooral de talenten van studenten te kunnen blijven meewegen in een BSA-besluit. Het panel begrijpt deze overweging, maar vindt wel dat de opleiding in het kader van de magere studierendementen, op dit punt goed de vinger aan de pols moet houden (zie ook hierna: studierendement).

Studiecontract

De opleiding heeft duidelijk vastgelegd in haar Onderwijs- en Examenregeling dat zij met de student een studiecontract opstelt. De student geeft hierin aan welke eenheden hij wil volgen en aan welke toetsen hij deelneemt in de periode waarop het contract betrekking heeft. De student stelt dit samen met de studieloopbaanbegeleider op en tekent voor akkoord. Voor eerstejaarsstudenten geldt het standaard onderwijsprogramma als studiecontract. In het tweede studiejaar is het standaardprogramma richtinggevend en in de tweede helft van de studie verwacht de opleiding van studenten een inhoudelijk voorstel voor het door hen te doorlopen studieprogramma.

Contacturen en studielast

Het aantal contacturen bedraagt (in lesuren van 45 minuten) in het eerste studiejaar: 26 en in het tweede studiejaar 20 contacturen. Voor het derde en vierde studiejaar gelden geen vaste contacturen; deze wisselen per student omdat zij op basis van hun studiecontract een eigen studieroute hebben uitgestippeld. Wel heeft iedere student in deze studiefase een coach en een inhoudelijk docent die hem begeleiden. Het aantal contacturen wisselt dan sterk omdat de ene student meer behoefte heeft aan ondersteuning dan de andere.

De opleiding heeft een studielast van 240EC. De opleiding kent een propedeuse met een omvang van 60 studiepunten. Ook voor de overige studiejaren kent de opleiding een studielast van 60 studiepunten, de nominale studiebelasting. In de Onderwijs- en Examenregeling heeft de opleiding vastgelegd dat de werkelijke studielast kan afwijken van de nominale studielast door keuzes die de student zelf maakt.

Tijdens de audit is gebleken dat studenten gemiddeld 30-35 uur per week besteden aan hun studie, met uitschieters naar boven en naar beneden. De studenten met wie het panel sprak, vinden de studie over het algemeen goed te doen. De opleiding heeft met ingang van het studiejaar 2011-12 het verplichte binnenschoolse programma van de verdiepende periode uitgebreid. Ook heeft de opleiding het verdiepende onderzoek in het derde studiejaar verzaard, waardoor de studiebelasting toeneemt en, zo verwacht de opleiding, ook het rendement zal verbeteren. Het panel oordeelt positief over deze maatregelen.

Functiebeperking

Wat betreft het studeren met een functiebeperking heeft de opleiding speciale voorzieningen getroffen. Studenten met een functiebeperking hebben binnen de opleiding speciale rechten en plichten en kunnen een verzoek bij de opleiding indienen om gebruik te mogen maken van specifieke voorzieningen. Het auditteam stelt vast dat de opleiding het studeren met een functiebeperking goed heeft uitgewerkt in de Onderwijs- en Examenregeling.

Studierendement

De opleiding kent een wisselende instroom van studenten per studiejaar: van 126 studenten in 2006 tot en met 153 in 2011, met als uitschieter een instroom in 2010 van 218 studenten. De meeste studenten zijn afkomstig van de HAVO, gevolgd door een mbo-4 instroom en een beperkt aantal instromende vwo'ers. Opvallend is dat volgens de instroomgegevens van de opleiding meer dan 30 procent een andere vooropleiding heeft gehad dan hiervoor genoemd. Dat komt, omdat de opleiding een aanzienlijke instroom van internationale studenten kent, waaronder veel Oost-Europese studenten.

Wat betreft het propedeuse- en het diplomarendement ontstaat het volgende beeld. Het propedeuserendement na twee jaar wisselt sterk: bedroeg het propedeuserendement van het cohort 2005/6 28 procent, de lichting 2008/9 liet een propedeuserendement na twee studiejaren zien van ruim vijftig procent. Het diplomarendement van de opleiding KnT na vijf jaar studie ligt al jaren tussen de 30 en 41 procent. Zo studeerden van het cohort 2003/4 30 procent binnen vijf jaar af, en van het daaropvolgende cohort 41 procent.

Voor de periode 2008-12 lag het rendement op een, zo geeft de opleiding zelf ook aan, 'te laag niveau': na vijf jaar 30-40 procent. De rendementsgegevens zijn voor de opleiding aanleiding 'tot gerichte acties'. Zo heeft de opleiding elf constatering en overwegingen opgesomd rond doorstroom en selectie die het auditteam een goed beeld geven van de analyse die de opleiding gemaakt heeft rond de rendementen en de maatregelen die zij neemt.

Zonder uitputtend te zijn, stelt het auditteam vast dat de opleiding (i) sinds vorige studiejaar een BSA kent van 40 studiepunten, (ii) dat de opleiding in het tweede studiejaar een blok stagevoorbereiding heeft opgenomen om er voor te zorgen dat studenten doelgerichter hun stage en afstuderen starten en (iii) heeft de opleiding de doorstroomeisen verscherpt. Zo mogen studenten niet meer starten met het afstudeertraject als hun afstudeerplan nog niet is goedgekeurd. Ook de doorstroomeisen voor de stage zijn verzwakt. Deze maatregelen zijn redelijk, zo stelt het auditteam vast, om daar direct aan toe te voegen dat de tijd moet leren of ze ook effectief zullen zijn.

Docenten

Het auditteam heeft de lijst bestudeerd van docenten en hun cv's. Uit het overzicht blijkt dat KnT beschikt over 45 docenten met een totale taakomvang van 25,7 fte. Zeventien docenten hebben een (bijna) volledige aanstelling (0,8 - 1,0 fte) bij KnT; 25 docenten geven ook binnen de andere opleidingen van de academie les. Met een kern van 17 docenten die substantieel lesgeven binnen de opleiding KnT is, naar het oordeel van het panel, de personele samenhang in de opleiding voldoende geborgd.

De docent/student ratio is 1:30, een verhouding die tegen de bovengrens ligt, zo stelt het auditteam vast; een meer gangbare docent/studentratio binnen het hbo is 1:26. De opleiding lijkt met deze hogere ratio goed uit de voeten te kunnen, omdat tijdens de audit niet gebleken is dat studenten te weinig aandacht zouden krijgen of dat docenten te weinig voor studenten beschikbaar zijn. Het panel maakt van de hogere ratio dan ook geen punt, temeer omdat de opleiding over adequate kwaliteitszorginstrumenten beschikt om op dit punt goed de vinger aan de pols te houden.

Kwaliteit

Twee docenten zijn gepromoveerd en 18 docenten (40 procent) beschikt over een afgeronde wo-master opleiding. Ruim de helft, 53 procent, heeft een hbo-bachelor afgerond. Daarmee stelt het auditteam vast dat het aantal wo-opgeleide docenten aan de lage kant is. Hier dient de opleiding de komende jaren versterkt in te zetten op meer wo-opgeleide docenten, hetzij via scholing, hetzij via het aannamebeleid van de opleiding.

De opleiding wijst er ook zelf op dat zij het percentage wo-opgeleiden te laag vindt en dat het de komende jaren omhoog moet. Zo zijn er inmiddels met vijf bachelor-opgeleide docenten afspraken gemaakt om een masteropleiding te volgen. In 2015 dient, in lijn met hogeschoolbrede ambities, 80 procent van de docenten te beschikken over een mastergraad; het panel vindt dit zeer te prijzen, maar ook wel behoorlijk ambitieus voor het zittende docentenkorps. Het panel vraagt zich dan ook af of een gefaseerde aanpak niet meer voor de hand ligt.

De deskundigheid van docenten ligt op het terrein van: Informatica, *Broadcasting*, Vormgeving, Design, Elektrotechniek, Gaming, Journalistiek en psychologie/filosofie. Daarmee dekt de opleiding in voldoende mate de kennisterreinen af van KnT.

Het projectmatig werken en het werken voor directe opdrachtgevers compenseert het beperkte aantal docenten dat nog actuele ervaring heeft met het werkveld. Dit is volgens het panel een aandachtspunt, dat bijvoorbeeld in de vorm van docentstages enigszins zou kunnen worden ondervangen. Dit gebeurt nu nog nauwelijks.

Docenten zijn, zo concludeert het panel op grond van hun cv's en de auditgesprekken, technologisch voldoende ontwikkeld. Ook de studenten met wie het panel sprak, bevestigen dit.

Positief is het auditteam over de personeelsmatrix die de academie waartoe KnT behoort, hanteert en op basis waarvan goed afleidbaar is over welke kwaliteiten het docententeam beschikt in termen van competenties en vakinhoudelijke kennis. Bij de werving van nieuwe docenten maakt de opleiding gebruik van deze matrix: daar waar leemten dreigen, neemt de opleiding personeel aan. Het auditteam stelt, mede gelet op hetgeen het al eerder vaststelde, dat de eis vwo-masterniveau daar recent aan is toegevoegd. Dit is overigens generiek Saxionbeleid. Ten tijde van de audit zijn twee docenten bezig met een promotietraject.

Scholing

De opleiding kent een gesprekscyclus waarbij zij de opleidingsbehoefte van docenten inventariseert. In overleg met het management van de opleiding bekijken coördinatoren welke docenten op welk terrein scholing kunnen volgen. Bij aanvragen op het terrein van deskundigheidsbevordering hanteert de opleiding, begrijpelijk in het licht van het voorgaande, op de eerste plaats doelstellingen die betrekking hebben op het masterniveau van het docententeam.

In een personeelsbeleidsplan heeft de opleiding beschreven hoe zij de kwaliteit en kwaliteit van haar personeel op peil houdt. In dit verband is het auditteam positief over de schaalvergroting die recentelijk heeft plaatsgevonden binnen de academie. Hierdoor is de onderwijskundig ondersteunende staf uitgebreid en kunnen scholingsprogramma's meer op maat ontwikkeld en de begeleiding breder opgezet worden.

Voorzieningen

De opleiding KnT beschikt onder andere over een fotostudio, een filmstudio, technische werkplaatsen en creatieve ateliers waar studenten zelf met hard- en software producties (3D-Lab) kunnen maken. Het auditteam beoordeelt deze faciliteiten als ruimschoots voldoende voor het realiseren van de opleidingsdoelstellingen. Ook de studenten tonen zich er tijdens de audit tevreden over.

Om de afstand tussen docenten en studenten zo klein mogelijk te houden, liggen praktijkruimten dichtbij docentwerkplaatsen. Dit vergemakkelijkt verder het toezicht op lokalen, die door de studenten in de NSE met een 7.8 worden gewaardeerd op het onderdeel 'kwaliteit onderwijsruimten'.

De opleiding werkt verder samen met instellingen op het terrein van kunst en techniek waaronder de 'Creatieve fabriek' in Hengelo en het Muziekkwartier in Enschede. Studenten kunnen dan gebruik maken van voorzieningen binnen deze instellingen.

In het hoofdgebouw van Saxion Hogeschool in Enschede kunnen studenten gebruikmaken van student-brede voorzieningen zoals de bibliotheek/het mediacentrum, werkplekken en de studentenbalie. Recent is het hoofdgebouw fors uitgebreid waardoor er meer ruimten beschikbaar zijn gekomen voor zowel studenten als het personeel. Het panel heeft tijdens de audit een rondgang gemaakt in de onderwijsruimten van de opleiding, waardoor het een reële indruk heeft verkregen van de kwaliteit van de fysieke leeromgeving. Deze is, zo oordeelt het panel, zondermeer goed te noemen.

Informatievoorziening

Een punt van aandacht binnen de opleiding betreft al langere tijd de informatievoorziening; KnT beschikt over een eigen intranetomgeving, waarbij de opleiding zelf aangeeft dat zij het als 'een uitdaging' beschouwt om de verschillende informatiekanaalen richting studenten te blijven voorzien van adequate informatie.

Inmiddels is de academie waartoe KnT behoort, overgegaan op een nieuw informatiesysteem dat toegankelijk is via een Saxion-portal en waarbinnen, zo is de verwachting ten tijde van de audit, de informatie voor studenten beter gestroomlijnd zal kunnen worden.

Los van de beschikbaarheid van een informatiesysteem van welke kwaliteit dan ook, merkt het panel in dit verband op dat het tijdig en correct informeren van studenten ook een cultuur- en attitudekwestie is, die – zo signaleert het panel – in sommige gevallen de opleiding parten lijkt te spelen. Zo heeft het panel de stellige indruk, ondermeer door opmerkingen van verschillende gesprekspartners tijdens de audit, dat een lagere score op nogal wat onderwerpen in de NSE 2011 ten opzicht van die van 2010, met name lijkt terug te voeren op een niet altijd even adequate communicatie met studenten. Het panel vindt dit nadrukkelijk een punt van aandacht, dat overigens ook al door het management en docenten is opgepakt.

Weging en Oordeel

Het auditteam vindt dat de opleiding:

- (i) haar studenten op een gedegen wijze in staat stelt om op een zowel vakinhoudelijk aantrekkelijke als didactisch verantwoorde wijze de KnT-eindcompetenties te bereiken, waarbij het panel vaststelt dat de opleiding inmiddels verbeteracties heeft uitgevoerd om de overgang van de onder- naar de bovenbouw van het programma beter te laten verlopen;
- (ii) de onderzoekscomponent binnen het programma duidelijk heeft vormgegeven, maar in de eerste twee jaren dient zij deze nog verder te versterken, zodat een consistente onderzoekslijn in het programma waarneembaar wordt;
- (iii) de internationale dimensie in het opleidingsprogramma verder kan verdiepen, onder andere door standaard meer internationale literatuur op te nemen, meer uitwisseling met buitenlandse instellingen te zoeken en de student nog meer dan nu het geval is uit te dagen tot het lopen van buitenlandstages;
- (iv) beschikt over een evenwichtig samengesteld docentenkorps dat enerzijds bestaat uit docenten met voldoende theoretische bagage en, anderzijds, over docenten die beschikken over meer praktische kennis, waarbij het panel aandacht vraagt voor de actuele verbinding van het docentenkorps als geheel met de dagelijkse beroepspraktijk;
- (v) een substantiële praktijkcomponent bevat, zowel met projectsimulaties, een aanzienlijke praktijkstage en een verhoogde aandacht voor ondernemerschap, c.q. een ondernemende houding, waarbij het bieden van openingen naar relevante netwerken nog meer kan worden benadrukt;
- (vi) een goed uitgewerkt studieloopbaantraject heeft, dat zich voldoende en nadrukkelijk richt op een professionele beroepshouding, waarbij de koers verlegd wordt naar een meer thematische aanpak, gericht op de intrinsieke motivatie van de student en een sterkere rolbeschrijving van de SLB-docent;
- (vii) een aantal goede maatregelen heeft genomen om de doorstroom en uitstroom van studenten, en daarmee het studierendement, te verbeteren. De maatregelen rond rekenen en taalbeheersing zijn adequaat;
- (viii) beschikt over technische en ruimtelijke voorzieningen die van een uitstekend niveau zijn;
- (ix) de communicatie met haar studenten over programmatische en structurele wijzigingen nog beter dient in te passen in de dagelijkse cultuur, zodat de waardering voor het op zichzelf aansprekende opleidingsprogramma weer positief wordt beïnvloed.

In de afweging van deze bevindingen, komt het panel voor Standaard 2 als geheel tot het oordeel 'voldoende'

4.3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

System van toetsen en beoordelen

Het toetsbeleid voor de opleiding wordt op academieniveau geformuleerd. In november 2011 is het integraal opnieuw herzien. Het toetsbeleid beschrijft ondermeer alle gebruikte toetsvormen. Een afzonderlijke Handleiding Toetsen geeft de belangrijkste kenmerken weer per toetsvorm. De opleiding toetst in de vorm van kennistoetsen, casustoetsen, werkschouwen, werkstukken, verslagen, rapporten en presentaties, alsook in de vorm van assessments.

Het panel heeft tijdens de audit een brede selectie van toetsen ingezien, waaronder ook zogenaamde casustoetsen. Hierin stelt de opleiding het beoordelen van het niveau van kennis en vaardigheden van een student centraal door middel van een casus, waarbij de opleiding een beroep doet op het probleemoplossend vermogen van de student. De casustoets bestaat uit meerdere casussen die aan de beroepspraktijk ontleend zijn. Bij de ontwikkeling van deze toets, zo is het auditteam gebleken, doet de opleiding in een aantal gevallen een beroep op het werkveld. Het panel vond de casustoetsen die het heeft ingezien van het juiste niveau.

Ook de kennis- en inzichttoetsen gaven het auditteam een goed beeld van het niveau waarop de opleiding toetst. Zowel in de breedte als in de diepte zijn zij aan de maat en bieden zij de student voldoende gelegenheid zijn kennis, gerelateerd aan de beoogde leerdoelen, te tonen. Ook laten de vragen voldoende spreiding zien over de aangeboden studiestof.

Bij het criteriumgericht interview beoordeelt de opleiding het handelen van de student in de praktijk via de STARR-methodiek: situatie, taak, actie, resultaat en reflectie. Het auditteam merkt op dat deze toetsvorm valide is, mits voldoende gestructureerd en gebaseerd op waargenomen gedrag in de praktijk. De kwaliteit van het interview is daarbij sterk afhankelijk van de interviewkwaliteit van de docenten die als interviewer optreden. De opleiding kent meerdere docenten die hiervoor getraind en geschikt zijn.

De opleiding kent, vanuit haar didactisch model, een groot aantal projecten. Deze projecten zijn multidisciplinair van aard en de beoordeling van de eindresultaten (rapportage/werkstukken) gebeurt op basis van het groepsproduct. Dit leidt dus tot een gemeenschappelijke beoordeling van een – overigens kleine – groep studenten met de potentiële mogelijkheid van meeliftgedrag. De opleiding, zo is het panel gebleken, heeft hiertegen echter een aantal waarborgen ingebouwd. Zo kan de procesbegeleider (vaak ook de SLB-docent) als hij of zij hiertoe aanleiding ziet, toch zorgen voor een gedifferentieerde beoordeling en moeten studenten elkaar in de vorm van peer assessments ook beoordelen. Het panel vindt dit adequate instrumenten om meeliftgedrag te 'filteren'.

De beoordelingscriteria voor toetsing heeft de opleiding vastgelegd in cluster- en projecthandleidingen of werkboeken. Het auditteam constateert dat de opleiding de beoordelingscriteria duidelijk presenteert naar de student, waarbij zowel de algemene beoordelingscriteria als de opdracht-specifieke criteria voldoende zijn beschreven. Het panel heeft voorts vastgesteld dat de beoordelingscriteria goed aansluiten op de leerdoelen van de te toetsen onderwijseenheden.

Als onderdeel van de uitvoering van het toetsbeleid heeft de leerplancommissie van de opleiding een leer- en toetsplan opgesteld, waarin staat vermeld op welke wijze de verschillende programmaonderdelen worden getoetst en welke weging wordt gehanteerd ten aanzien van de verschillende deeltentamens. Het panel vindt dat het overzicht een helder inzicht biedt in de spreiding van de toetsen en de afstemming van de toetsvormen op de inhoud van de onderwijseenheden. Uit de matrix die de opleiding in het Leer- en toetsplan heeft opgenomen, blijkt dat in de onderbouw van de opleiding alle competenties aan bod komen en ook worden getoetst.

Voor de toetsen van het studieprogramma voor het derde en vierde jaar zijn naast het hebben behaald van de propedeuse aanvullende criteria vastgesteld door de opleiding. Deze heeft de opleiding opgenomen in de Onderwijs en Examenregeling en zijn adequaat uitgewerkt in de stage- en afstudeergidsen.

Tijdens de propedeuse verwerven studenten vooral kennis en vaardigheden die de bouwstenen vormen voor de competenties, die zij vervolgens toepassen in de projecten. De studenten worden daarbij in toenemende mate integraal getoetst, waarbij de omvang van de leer- en toetsen eenheden toeneemt naarmate de studie vordert. In de specialisatie- en afstudeerfase is de toetsing gericht op het zelfstandig kunnen oplossen van beroepsvraagstukken en het verantwoorden van theoretische- en methodische keuzes.

Zowel uit de aan het panel beschikbare documentatie als uit de informatie tijdens de audit verkregen, rijst het beeld van een opleiding die sinds 2011 stevig heeft ingezet op de kwaliteitsverbetering van de toetsing. De resultaten van de NSE gaven daar ook aanleiding toe, omdat deze over de gehele linie terugliepen vergeleken met die van 2010. Dit leverde het volgende beeld op:

NSE-criterium	2010	2011
a) Kwaliteit van de toetsing	6.7	6.5
b) Duidelijkheid toetscriteria	6.8	6.5
c) Aansluiting toetsing op inhoud opleiding	7.2	7.0
d) Tijdige bekendmaking toetsresultaten	6.0	5.9

De opleiding heeft in haar documentatie en tijdens de audit de volgende verbetermaatregelen aangedragen om het tij te keren:

- de kwaliteit en transparantie van de toetsing – met name die van casus- en projecttoetsen – is versterkt door beoordelingsmodellen te hanteren;
- twee recent aangestelde onderwijskundigen binnen de academie assisteren bij het opstellen en analyseren van toetsen;
- clusterleiders hebben beoordelingscriteria inzichtelijker gemaakt, waarna deze zijn gereviewd door collega-docenten. Deze peer-review (het vier-ogenprincipe) is inmiddels structureel onderdeel van het toetsconstructieproces van de opleiding geworden;
- bij het construeren en analyseren van toetsen worden handleidingen en checklists gebruikt;
- er vindt scholing plaats van toetsconstructeurs en beoordelaars;
- de examencommissie is in de kwaliteitsborgende rol geplaatst die de WHW vereist (zie hierna);
- er is een nieuw cijferadministratiesysteem in gebruik genomen, waardoor de toetsresultaten sneller bekend kunnen worden gemaakt;
- de opleiding zet in op meer terugkoppeling aan studenten over de resultaten van summatieve toetsen.

Voorts heeft het panel inzage gehad in het rapport Beoordeling Toetsing (mei 2012), waarin de toetsing van alle studieonderdelen door de toetscommissie van de academie nauwgezet onder de loep worden genomen en waarin zij een groot aantal – ook aan bovenstaande gerelateerde – aanbevelingen ter verbetering doet.

Het auditteam is positief over de gesignaleerde, en deels al in uitvoering genomen, verbetermaatregelen, waarvan studenten de eerste resultaten ook al in positieve zin zeiden te merken.

Uit de genomen maatregelen en de wijze waarop de opleiding haar toetsbeleid uitvoert, blijkt dat de academie/opleiding haar systeem van toetsen en beoordelen regelmatig tegen het licht houdt en waar nodig verbetert. Deze 'kwaliteitscultuur' ten opzichte van de toetsing, met een duidelijk navolgbare pdca-cyclus, heeft er mede toe geleid dat het panel bij de beoordeling van de eindwerken (zie: Gerealiseerde eindkwalificaties) nadrukkelijk ook nog de meest recente afstudeerresultaten op locatie in ogenschouw wilde nemen.

Positief vindt het panel verder dat de opleiding de taken en bevoegdheden op het terrein van examinering en toetsing eenduidig heeft gedefinieerd en belegd. Zo bevat bijvoorbeeld de Afstudeergids een duidelijke taakomschrijving van alle betrokken actoren.

Examen- en toetscommissie

De academie heeft een toets- en examencommissie, bestaande uit zes leden, die voor de drie opleidingen binnen de academie de kwaliteit van examens en toetsen en het eindniveau van de opleiding borgt. In deze academiebrede examencommissie is de opleiding KNT vertegenwoordigd in de persoon van de voorzitter en de plaatsvervangend secretaris van de commissie. De voorzitter van de toetscommissie is werkzaam geweest bij het CITO en tevens lid van de examencommissie. De gezamenlijke examencommissie voor de academie functioneert in haar huidige samenstelling sinds januari 2012.

Het panel heeft uit de documentatie en tijdens de audit kunnen vaststellen dat de examencommissie deskundig is en zich bewust is van haar taken, zoals deze haar vanuit de (vernieuwde) WHW worden opgedragen. Hoewel zij pas recent in haar formele positie is gebracht, is de commissie voortvarend aan de slag gegaan, ondermeer door de toetscommissie een onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van de toetsing en beoordeling in de gehele opleiding, inclusief het afstudeertraject. De examencommissie heeft hiermee, naar het oordeel van het panel, de eerste stap gezet op weg naar de aan haar toebedeelde rol van 'Waakhond van het Eindniveau'. Echter, en daar is de examencommissie zichzelf ook van bewust, dient zij zich nu systematisch en structureel zelf een beeld te vormen van het binnen de opleiding gerealiseerde eindniveau.

Het panel vindt de inventarisatie (mei 2012), de gemaakte analyses en de conclusies en aanbevelingen, waarvan er inmiddels al meerdere zijn of worden uitgevoerd, uit het rapport van een beleidsmatige oriëntatie die van een examencommissie nieuwe stijl mag worden verwacht. Deze lijn dient, wat het panel betreft, verder te worden doorgetrokken in het Jaarverslag van de examencommissie dat nu nog teveel instrumenteel en reactief van aard is.

Het panel heeft tijdens de audit uitgebreid gesproken met leden van de examencommissie en vastgesteld dat zij – ook mede dankzij de door de toetscommissie gemaakte inventarisatie – een goed overzicht hebben van de potentiële verbeterpunten in hun systeem van toetsen en beoordelen. In generieke zin gelden de verbeteringen niet zozeer de inhoudelijke kant van de toetsing, maar veeleer de transparantie in de beoordeling en een consistent beoordelingsgedrag van de examinatoren. Het panel deelt deze analyse (zie ook hierna).

Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toetst het behalen van de eindkwalificaties aan de hand van meerdere afstudeeronderdelen. Deze toetsing vindt op verschillende momenten in de eindfase van de opleiding plaats en gebeurt aan de hand van de volgende afstudeeronderdelen:

- Afstudeerplan
- Plan van Aanpak (Afstudeeropdracht)
- Afstudeerverslag (inclusief verdediging en presentatie)
- Onderzoeksverslag dat de student in het vierde jaar afrondt

Met het afstudeerplan, de uitvoering van de opdracht (de beroepsproducten), het afstudeerverslag, de presentatie/verdediging en het afgeronde onderzoeksproject toont de student aan op hbo-niveau te kunnen acteren en te voldoen aan de eindcompetenties van de opleiding Kunst en Techniek.

Zo blijkt uit het beoordelingsformulier van het afstudeerverslag en de openbare verdediging van het afstudeerwerk voor de afstudeercommissie, dat van de student – geheel in overeenstemming met één van de generieke hbo-kwalificaties – wordt verwacht dat hij op een heldere, transparante manier zijn werk op papier kan verwoorden en de aanpak en keuzes mondeling en schriftelijk kan verantwoorden.

Tevens dient hij de ontwerpstappen en het bijbehorend onderzoek systematisch te beschrijven en te laten zien dat hij de ontwerpprocessen kent, kan uitvoeren en tot een goed resultaat voor de klant en opdrachtgever kan brengen.

Ook dient de student in het afstudeertraject aan te tonen dat hij als beginnend beroepsbeoefenaar zelfstandig kan functioneren, dat hij de theorie en nieuwe inzichten kan integreren in de dagelijkse beroepspraktijk, dat hij volwaardig en zelfstandig binnen een bedrijfsorganisatie kan functioneren, en dat hij zelf sturing geeft aan de persoonlijke verdieping en verbreding van kennis.

De afstudeeropdracht wordt op drie onderdelen beoordeeld: (i) het product (of de opdracht) waaraan de student heeft gewerkt, (ii) de presentatie en verdediging ervan, (iii) het afstudeerverslag. Voor ieder van deze onderdelen heeft de opleiding beoordelingsformulieren ontworpen met criteria voor het beroepsproduct, het verslag en de openbare verdediging. Deze heeft de opleiding als bijlagen bij de Afstudeergids gevoegd, zodat alle studenten – geheel in lijn met het hiervoor geschetste, transparante toets- en beoordelingssysteem – tevens precies kunnen weten waar zij op beoordeeld worden. Het afstudeerverslag bepaalt 40% van het eindcijfer, het beroepsproduct eveneens 40% en de presentatie/eindverdediging maakt 20% van de eindbeoordeling uit. De totale afstudeeropdracht omvat 30EC.

De afstudeeropdracht dient te worden uitgevoerd in een afstudeerbedrijf en is daarmee direct verbonden met de beroepspraktijk. Ook kan de student binnen de context van zijn eigen bedrijf afstuderen. Deze variant heeft de opleiding aan strikte criteria onderworpen en moet ter goedkeuring worden voorgelegd aan de afstudeercoach en de afstudeercoördinator. Ook is het mogelijk om binnen de kaders van het afstuderen een eigen bedrijf op te zetten. Wie daarvoor kiest, wordt begeleid door een vakdocent Management, waarbij de afstudeercommissie wordt aangevuld met een externe bedrijfsbegeleider, die ook moet worden goedgekeurd door de afstudeercoördinator. Deze laatste variant komt overigens maar in ca. 10% van de gevallen, en dus relatief weinig, voor.

In reguliere gevallen bestaat de afstudeercommissie uit: de begeleidend vakdocent en de afstudeercoach (van de opleiding) en de bedrijfsbegeleider. Deze laatste vertegenwoordigt het werkveld en heeft in de beoordeling een adviserende stem.

Het auditteam heeft voorafgaand aan de audit 15 eindwerkstukken van de opleiding uit een overzichtslijst van afstudeerwerken over de laatste twee studiejaar bestudeerd en beoordeeld.

Deze werkstukken waren voorzien van de door de examinatoren ingevulde beoordelingsformulieren. In de Bijlage V bij dit rapport is een overzicht van deze eindwerkstukken opgenomen. De panelleden is gevraagd de afstudeerwerkstukken te beoordelen op een schaal van (on)voldoende tot en met goed en tevens een oordeel uit te spreken over de kwaliteit en transparantie van de door de examinatoren van de opleiding uitgevoerde beoordelingen. Op grond hiervan komt het panel tot de volgende bevindingen:

Bij een te groot aantal van de geselecteerde scripties vond het panel de theoretische onderbouwing of de uitwerking van de onderzoeksvraag mager, of ontbrak deze volledig. Daarmee hadden de werkstukken meer het karakter van een Praktijkverslag, respectievelijk een Bedrijfsplan.

Ook hadden de afstudeerders het gevraagde onderzoek van de opdrachtgevers weliswaar uitgevoerd, maar werd, naar het oordeel van het panel, te weinig doorgevraagd of geen, in de ogen van het panel zeer gewenst, nader onderzoek uitgevoerd. De afstudeerders gaven, zo oordeelde het panel vooraf, op dit punt weinig blijkt van de onderzoekende houding, die van een hbo-bachelor mag worden verwacht.

Ook de becijfering van de werkstukken vond het panel over de gehele linie aan de hoge kant. Het panel kwam bij één scriptie tot het oordeel onvoldoende waar de opleiding een voldoende had toegekend. Bij deze scriptie miste het panel de basale kennis over onderzoek, de fundering van de exacte doelgroep en de daaruit voortkomende, c.q. daaraan verbonden vormgevingskeuzen. Over twee andere scripties sprak het panel zijn twijfel uit. Gaandeweg de audit kreeg het panel de mogelijke oorzaken van zijn aanvankelijk negatieve oordeel over het gerealiseerde eindniveau in beeld: (i) het onderzoeksprogramma dat de betreffende studenten hadden doorlopen was nog beperkt hetgeen zich reflecteert in het onderzoeksgehalte van de eindwerkstukken; het cohort van de steekproef was immers eerst vanaf het derde studiejaar voorbereid op het uitvoeren van praktijkonderzoek, (ii) de afstudeercoaches hadden nog te weinig sturing geleverd op het adequaat uitvoeren van praktijkgericht onderzoek, (iii) de afstudeerdossiers toonden gebreken: afstudeerproducten waren niet of moeilijk toegankelijk, de eindpresentaties ontbraken of waren onvoldoende gedocumenteerd, bijvoorbeeld in de vorm van video's of foto's en (iv) de transparantie in de beoordeling was over de gehele linie onvoldoende: dit maakte het voor het panel erg lastig te controleren op welke wijze de opdracht was opgebouwd, begeleid en de voortgang ervan was bewaakt; ook kon niet tot onvoldoende worden vastgesteld hoe het eindcijfer tot stand gekomen was.

Ergo, het panel stelde gaandeweg de audit vast, dat de door hem beoordeelde eindwerken precies de defecten aan het licht bracht waar de opleiding nu juist in het achterliggende jaar verbeteracties op had uitgevoerd. Op grond van (i) het feit dat de opleiding, bij monde van met name de toetscommissie, een grondige analyse met krachtige aanbevelingen had afgeleverd, die de opleiding ook daadwerkelijk stelselmatig doorvoert, en (ii) de stellige overtuiging van examencommissie en docenten dat de meest recente lichting afstudeerdossiers (juli/augustus 2012) volledig aan de eisen zouden voldoen, heeft het auditteam nog tijdens de audit besloten een nieuwe selectie te nemen uit de meest recent opgeleverde afstudeerwerken.

De recente afstudeerdossiers laten zondermeer zien dat de opleiding de normen ten aanzien van becijfering, compleetheid en transparantie duidelijk heeft aangescherpt, en dat de inhoudelijke beoordeling van het door de examencommissie beoogde niveau is. De recentere afstudeerwerken zijn nu wel voorzien van een inzichtelijk student-ontwikkelingsdossier, dat een helder inzicht biedt in het begeleidingsproces en de oordeelsvorming. Het panel is hier uitermate positief over.

Ten opzichte van de eerdere scripties toont deze selectie een aanzienlijke kwaliteitsverbetering, waarop – in samenhang met het stevig door de opleiding ingezette toetsbeleid (zie zowel 'Systeem van toetsen en beoordelen' als 'Examen- en toetscommissie') – het panel, zonder enig voorbehoud, vertrouwen uitspreekt in de toekomstige borging van het eindniveau.

Wel vraagt het panel de opleiding nog meer aandacht in de begeleiding te besteden aan het beoogde innovatieve karakter van de werkstukken en het aspect van '*forward thinking*' bij de studenten.

Tenslotte onderstreept het panel het voornemen van het management om het afstudeerdossier te completeren met informatie of documentatie over het eindexamenwerk of het werk zelf (object, product, dienst). Immers, als het werk zelf is bijgesloten is, maakt dit de beoordeling van het werkstuk in samenhang eenvoudiger, omdat het werk de context vormt van het onderzoek en de reflectie en visa versa.

Weging en Oordeel

Het auditteam heeft met betrekking tot de criteria voor Standaard 3 vastgesteld (i) dat de opleiding een robuust systeem van toetsen en beoordelen heeft ingericht, waarmee zij op een gevarieerde en valide wijze alle leerdoelen en eindkwalificaties van de opleiding toetst, (ii) dat zij de kwaliteitszorg rondom toetsen en beoordelen recentelijk heeft aangescherpt, (iii) dat daarvan, mede door een grondige analyse met aanbevelingen van de toetscommissie, over de gehele linie de kwaliteitsverbetering tastbaar zijn, (iv) dat deze kwaliteitsverbetering zich tevens uitstrekt tot de borging van het door de opleiding beoogde eindniveau en dat (v) de examencommissie de juiste statuur heeft om haar door de WHW toebedeelde rol te vervullen, maar dat zij nog wel verder in haar positie moet groeien.

Op grond van deze bevindingen en afwegingen komt het panel op Standaard 3 tot het oordeel 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam heeft een dynamische hbo-bacheloropleiding Kunst en Techniek aangetroffen die zich kenmerkt door een inhoudelijk gedegen opleidingsprogramma, dat zondermeer in een behoefte van het werkveld voorziet. De opleiding, met een goed toegeruste staf en prima faciliteiten, is voortdurend in beweging en maakt daardoor grote verbeterlagen ten aanzien van (i) een sterkere programmatische cohesie tussen onder- en bovenbouw, (ii) de implementatie van een doorlopende leerlijn onderzoek, (iii) een verbeterde sturing op taal- en rekenvaardigheden, (iv) een fraaie, conceptuele herziening van het studieloopbaanprogramma en (v) een krachtige revisie en aanscherping van het toetsbeleid, met name in de afstudeerfase.

Het panel vindt het zaak de ingezette route te consolideren en verder te investeren in de scholing van examinatoren, bijvoorbeeld door het organiseren van intervisiebijeenkomsten. Bijzondere aandacht verdient de communicatie met studenten: deze heeft de opleiding recent al versterkt, maar een verdere integratie ervan in de cultuur van de opleiding, ondersteund door een goed functionerend communicatiesysteem, is aan te bevelen.

Ook de herziening van het enigszins verouderde opleidingsprofiel behoeft de aandacht, waarbij tevens de gelegenheid te baat moet worden genomen de opleiding nog sterker te profileren, bijvoorbeeld op de internationale dimensie en/of door meer nadruk te leggen op ondernemende competenties.

Het unieke karakter van de opleiding en de door haar in gang gezette programmatische en organisatorische ontwikkelingen, kunnen er naar de stellige overtuiging van het panel toe leiden dat de opleiding op termijn het predicaat 'goed' of wellicht 'excellent' verdient. In de systematiek van de beslisregels die de NVAO hanteert, komt het panel, met een 'voldoende' op alle drie de standaarden, thans eveneens tot het oordeel 'voldoende' voor de opleiding als geheel.

6. AANBEVELINGEN

In deze paragraaf neemt het panel de aanbevelingen op die het zowel vanuit het accreditatiekader als daarbuiten aan de opleiding zou willen meegeven. De aanbevelingen zijn zoveel mogelijk gerangschikt naar de onderwerpen van het accreditatiekader.

- In algemene zin beveelt het panel aan de (recent) opgestelde verbeterplannen stelselmatig uit te voeren en door te zetten. In het bijzonder beveelt het panel aan de adequaatheid van het invoeren van de stagevoorbereiding aan het einde van het tweede jaar, met het oog op de voorbereiding op het derde studiejaar en als 'verbinding' tussen onder- en bovenbouw van het programma, goed in het vizier te houden. Immers, de door studenten ervaren discontinuïteit tussen de eerste en tweede fase van het programma is al een langer lopende kwestie, die om een adequate oplossing vraagt.

Standaard 1

- Herzie op korte termijn het beroeps- en opleidingsprofiel, desnoods zelfstandig, als de partneropleiding om welke reden dan ook hieraan niet wenst bij te dragen.
- Betrek de internationale oriëntatie en de oriëntatie op ondernemerschap/ondernemende houding in de herformulering van de eindcompetenties van de opleiding, zodat deze hiermee een nog sterkere profilering/identiteit krijgen.

Standaard 2

- Synchroniseer of uniformeer de informatiesystemen (Blackboard), waardoor studenten elektronisch eenduidiger, sneller en beter geïnformeerd kunnen worden en het systeem de informatiestromen naar studenten ook daadwerkelijk ondersteunt in plaats van belemmert.

Standaard 3

- Continueer het door de Examencommissie ingezette beleid en bewaak de recent opgestelde richtlijnen met betrekking tot toetsen en beoordelen strikt.
- Organiseer stelselmatig zogenaamde kalibreersessies met examinatoren, zodat de overeenstemming over de toepassing van beoordelingscriteria nog steviger wordt ingebed.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bachelor Kunst en Techniek Saxion Hogeschool voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

De eindkwalificaties van de opleiding zijn landelijk afgestemd met het werkveld en de collega-opleiding KnT van de Hogeschool voor de Kunsten, Utrecht (HKU). Er zijn zeventien beroepscompetenties vastgesteld, die zijn onder te verdelen in sturende, reflectieve, ontwerpgerichte en collegiale competenties. De landelijke competenties zijn in 2001 formeel vastgesteld.

STURENDE COMPETENTIES

1. De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich in staat om - vanuit de eigen rol als kunsttechnisch ingenieur - teamleden aan te sturen zowel inhoudelijk als management-technisch.
2. De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich in staat om - vanuit de eigen rol als kunsttechnisch ingenieur - projecten te kunnen aannemen, opzetten en uitvoeren, al of niet in samenwerking met anderen in teamverband.
3. De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich in staat om - vanuit de eigen rol als kunsttechnisch ingenieur - met een opdrachtgever te kunnen komen tot een realistische en haalbare projectdefinitie.
4. De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich in staat om - vanuit de eigen rol als kunsttechnisch ingenieur - met een opdrachtgever te kunnen communiceren over keuzes en voortgang in het ontwerptraject.

REFLECTIEVE COMPETENTIES

5. De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich een '*reflective practitioner*' door voortdurend haar eigen handelen te analyseren en bij te stellen, gevoed door feedback van anderen.
6. De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich bewust van ethische vraagstukken in haar rol als ontwerper en kan dergelijke afwegingen expliciet maken bij het motiveren van keuzes in het ontwerpproces.
7. De beginnende beroepsbeoefenaar toont in haar gedrag blijvend gericht en in staat te zijn bij te kunnen blijven ten aanzien van relevante ontwikkelingen in het vakgebied (inclusief ontwikkelingen in hard en software).

ONTWERPCOMPETENTIES

8. De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over gedegen basisvaardigheden in de vigerende software applicaties binnen het deel van het werkveld waar de opleiding zich op richt.
9. De beginnende beroepsbeoefenaar toont dat zij in staat is om op systematische wijze ontwerptechnische en conceptuele problemen te analyseren en helder te definiëren.
10. De beginnende beroepsbeoefenaar toont probleemoplossend vermogen doordat zij in staat is om ontwerptechnische problemen zelf op te lossen of anderen zodanig aan te sturen (door de probleemdefinitie over te dragen) dat deze het probleem kunnen oplossen.
11. De beginnende beroepsbeoefenaar toont een pro-actieve onderzoekende houding door een ontwerpopdracht te onderbouwen middels vooronderzoek en evaluatie, binnen de randvoorwaarden in de beroepspraktijk.
12. De beginnende beroepsbeoefenaar toont in haar onderzoeksactiviteiten te beschikken over een repertoire aan relevante onderzoeksvaardigheden en kan uit dit repertoire de juiste methoden selecteren gegeven de onderzoeksomstandigheden.
13. De beginnend beroepsbeoefenaar toont visie, innovatie en creativiteit in conceptvorming en vrije experimenten.
14. De beginnende beroepsbeoefenaar geeft blijk van een innoverende, creatieve houding bij het definiëren, ontwerpen en uitwerken van een opdrachtstelling op de grenzen van het technisch en creatief haalbare.
15. De beginnend beroepsbeoefenaar demonstreert een kunstzinnige eigen positionering in de producten die zij bedenkt en ontwerpt.

COLLEGIALE COMPETENTIES

16. De beginnende beroepsbeoefenaar toont dat zij in staat is om in een (multidisciplinair) team productief samen te werken met anderen waarbij zij een goede balans treft tussen het inbrengen van eigen expertise en vertrouwen op complementaire expertise van anderen.
17. De beginnende beroepsbeoefenaar toont zich in staat om zowel haar persoon als haar werk professioneel en goed verzorgd te presenteren aan derden.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Jaar 1 - kwartiel 1		Jaar 1 - kwartiel 2		Jaar 1 - kwartiel 3		Jaar 1 - kwartiel 4	
Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m	
Project Verkenning		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project etc. Cluster m	
Jaar 2 - kwartiel 1		Jaar 2 - kwartiel 2		Jaar 2 - kwartiel 3		Jaar 2 - kwartiel 4	
Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m	
Project Verkenning		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m		Cluster k Cluster t Project Cluster m	
Jaar 3 - kwartiel 1		Jaar 3 - kwartiel 2		Jaar 3 - kwartiel 3		Jaar 3 - kwartiel 4	
Stage		Opstellen afstudeerplan		Verdieping 1			
		Domeinverdieping		Verdieping 2			
				Onderzoek			
Jaar 4 - kwartiel 1		Jaar 4 - kwartiel 2		Jaar 4 - kwartiel 3		Jaar 4 - kwartiel 4	
Externe Minor of Interne Minor				Afstuderen			

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. bachelor Kunst en Techniek – Saxion Hogeschool d.d. 18 september 2012.

Tijd	Gesprekspartners/ rollen en functies	Gespreksonderwerpen
8.30 – 9.15 uur	Voorbereiding auditpanel	
9.15 – 9.45 uur	Managementteam Jan Wolters, directeur Dick Mostert, manager organisatie Bas Olde Hampsink, manager innovatie Erik Veldhuis, beleidsadviseur, projectleider accreditatie	Kennismaking en vaststelling programma
9.45 – 10.00 uur	Overleg auditpanel	Uitloop en voorbereiding volgende gesprek
10.00 – 10.45 uur	Opleidingsmanagement Margit Driehuis, coördinator KNT Eelco Jannink, coördinator studieroute CCP Bas Olde Hampsink, manager innovatie, portefeuillehouder KNT Ruben Sinkeldam, coördinator KNT en studieroute ANT Guus Vrouwdeunt, coördinator studieroute CPD	Gespreksonderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Missie en strategie ▪ Ontwikkelingen in het werkveld ▪ Marktpositie / concurrentiepositie ▪ Tevredenheid / rendementen ▪ Interactie met werkveld/relatiemanagement ▪ Curriculumontwikkeling ▪ Internationale focus, instroom ▪ Onderwijskundig ontwerp: leerlijnen, curriculumopbouw ▪ (toegepast) Onderzoek & vervlechting ▪ Personeelsbeleid ▪ Kwaliteitszorg
10.45 – 11.00 uur	Overleg auditpanel	Uitloop en voorbereiding volgende gesprek
11.00 – 11.45 uur	Docenten en lector Ellen van den Bosch, docent Martijn Derkzen, docent Robin Effing, Afstudeerdocent, lid kenniskring lectoraat Media & Technology Design Hester van der Ent, afstudeerdocent Taco van Loon, docent, coördinator Rob Maas, afstudeercoach, SLB-docent, lid curriculumcie. Harry Sanderink, docent, SLB'er	Gespreksonderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ontwikkeling van het curriculum ▪ Betrokkenheid bij het werkveld ▪ Leerlijnen, onderwijskundig ontwerp ▪ Eigen inkleuring programma ▪ Praktijk binnen het curriculum ▪ Formatief en summatief toetsen, medewerkers betrokken bij toetsen, scoring & feedback, coaching, rol van slb'ers bij reflectie op toetsen (toegepast) Onderzoek; ontwikkeling en integratie daarvan ▪ Resultaten van studenten bij toetsen + rendement ▪ Interactie met het management
11.45 – 12.00 uur	Overleg auditpanel	Uitloop en voorbereiding volgende gesprek
12.00 – 12.45 uur	Studenten Loraine Baas, K&T, jr. 1 Jamila Blokzijl, K&T/CPD, jr. 2 Dennis Kostermans, K&T, jr. 3 Jip Leijdekkers, K&T, jr. 3 Vasilena Rangelova, K&T/A&T, jr. 4 Casper Steenberg, K&T, jr. 4	<u>Gespreksonderwerpen:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteit docenten ▪ Informatievoorziening ▪ Feedback / formatieve toetsen ▪ SLb'ers en coaching, ook bij stages ▪ Haalbaarheid en studeerbaarheid ▪ Opleidingsspecifieke voorzieningen ▪ Toetsen en beoordelen ▪ Betrokkenheid studenten bij de opleiding
12.45 – 13.30 uur	Lunchpauze/overleg	

Tijd	Gesprekspartners/ rollen en functies	Gespreksonderwerpen
	panel	
13.30 -14.30 uur	Open spreekuur Rondleiding langs de opleidingsspecifieke faciliteiten Documentstudie	Studenten en docenten kunnen vrij binnenlopen voor een gesprek met het auditpanel. Tevens mogelijkheid voor (een deel van) het auditpanel om ter inzage liggende documenten te bestuderen. Daarnaast krijgt een deel van het auditpanel een rondleiding langs de opleidingsspecifieke faciliteiten (praktijkruimten/vakspecifieke literatuur/software)
14.30 – 15.15 uur	Examencommissie/ toetscommissie Leonie Chapel, Voorzitter toetscommissie, lid examencommissie René Heijnen, Voorzitter examencommissie Willem Prakken, Plv. voorzitter examencommissie	Gespreksonderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie ▪ Relatie met het management ▪ Assessment: betrokkenheid van het werkveld ▪ Expertise van examinatoren ▪ Kwaliteitsborging van (formatieve) en summatieve toetsen
15.15 -15.30 uur	Overleg auditpanel	Uitloop en voorbereiding volgende gesprek
15.30 -16.15 uur	Werkveld-deskundigen en alumni Ben Kamphuis, Lid werkveldcommissie, De Loef training & advies Eric Kramer, Lid werkveldcommissie, TriMM Haico Rickhoff, Alumnus KNT Cerieel Verschoor, Alumnus CPD Joyce Hoekstra, Alumnus KNT Heinze Havinga, Alumnus KNT	Gespreksonderwerpen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Missie en strategie ▪ Ontwikkelingen in het werkveld ▪ Marktpositie / concurrentiepositie ▪ Tevredenheid / output / rendement ▪ Interactie met het werkveld/relatiemanagement ▪ Internationale focus ▪ Kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) ▪ Functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.15 – 17.30 uur	Overleg auditpanel	Evaluatie
17.30 uur	Terugkoppeling Alle genodigden van de opleiding	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de(voltijd- en deeltijd) variant(en).

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers. Van het open spreekuur is geen gebruik gemaakt.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam tevens een aantal practica bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organigram instelling / Organigram opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties / Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzicht van de contacten met het werkveld.
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (kennis- en inzichttoetsen, presentaties, stageverslagen, assessments, projectrapporten, e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- Opleidingsdocument, stagegids, afstudeergids, Plan van Aanpak Onderzoek, Wijzigingen 3^e en 4^e jaar, Plan van Aanpak Taal
- Personeels(beleid)plan of soortgelijk(e) document(en).
- Voorzieningenplan of soortgelijk(e) document(en).
- Beoordelingsrapport toetscommissie m.b.t. Toetsing.
- Intern Auditrapport, maart 2012
- Door het panel genomen representatieve steekproef van (15) afstudeerwerkstukken uit een totaal van 126 afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar met beoordelingscriteria en normering. Overzicht van de 15 afstudeerwerkstukken op studentnummer:

Stud.nr.	Datum afst.	Cijfer
113243	26-06-2012	6
125374	29-06-2011	7
97671	10-04-2012	7
68805	18-01-2011	8
90040	28-06-2011	8
108267	28-06-2011	8
88897	23-08-2011	6
101919	24-08-2011	6
126145	29-06-2011	7
57874	28-06-2011	7
91247	05-04-2011	9
109807	26-06-2012	10
97963	18-01-2011	6
88541	24-08-2011	9
95813	24-08-2011	9

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
W.L.M. Blomen, voorzitter	X				X	
Dr. A. Nigten, werkveld- / vakdeskundige		X	X	X	X	
P. Jansen Klomp werkveld- / vakdeskundige		X	X	X	X	
D. van der Laan, studentlid						X
H.R. van der Made, secretaris	X	X	X			

Op 11 september 2012 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo-bachelor Kunst en Techniek, nr. 000752 - Saxion Hogeschool

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer W.L.M. (Wienke) Blomen is directeur bij Hobéon.en treedt veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs. Hij heeft eveneens accreditatieaudits uitgevoerd op Aruba.
2	Mevrouw A. (Anne) Nigten is directeur van het 'transdisciplinaire medialaboratorium The Patching Zone en tevens parttime lector Pop cultuur, Duurzaamheid en Innovatie aan de Minerva Academie van de Hanze Hogeschool Groningen.
3	De heer P. (Paul) Jansen Klomp is sinds 2000 docent Media Art, ondermeer aan de Artez Academie in Enschede en de Academie voor Kunst, Media en Technologie (KMT) van de Hogeschool Utrecht; daarnaast is hij directeur-eigenaar van een klein bedrijf dat hard- en software voor artiesten ontwikkelt.
4	De heer D. (Dennis) van der Laan is vierdejaarsstudent aan de Bachelor of Music, Music Production and Performance, aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, afdeling Music and Technology; in september 2012 start hij tevens met de European Media Master of Arts, Creative Design for Digital Cultures van de HKU. Deze master wordt uitgevoerd in samenwerking met de University of Portsmouth.

Secretaris/Coördinator

De heer H.R. van der Made	Gecertificeerd d.d. 30 september 2010
---------------------------	---------------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

W.L.M. (Wienke) Blomen
p/a Lange Voorhout 14, 2514 ED Den Haag

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Kunst en Techniek (KnT)

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Saxion

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 17 augustus 2012

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Dr. A. Nigten
Brouwersgracht 254F, 1013HE Amsterdam

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Kunst & Techniek

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Saxion

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Rotterdam

Datum: 17 juli 2012

Amsterdam

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

J P Jansen Klomp, Berfloweg 97, 7553JN Hengelo

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Kunst & Techniek

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Saxion

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

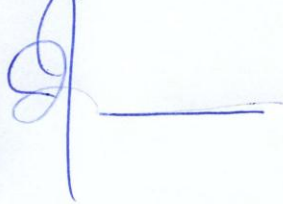
Plaats:

Hengelo

Datum:

9 augustus 2012

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Dennis van der Laan, Galjoen 18, 3904 SG Veenendaal

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

kunst & techniek

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Saxion te Enschede

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Veenendaal

Datum:

14 augustus 2012

Handtekening:

Laan

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

H.R. (Rob) van der Made
p/a Lange Voorhout 14, 2514 ED Den Haag

is als ~~deskundige~~ / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Kunst en Techniek (KnT)

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Saxion

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 17 augustus 2012

Handtekening:

